

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2010

2004

Հ Ա Տ Ք

Ի ԲԱՆԻՑ ԵՒ Ի ԳՐՈՑ

ՄԻԻՓԱՐԱՅ ԱՔԲԱՋՕՐ

ՆԱՌԱՅԻՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ

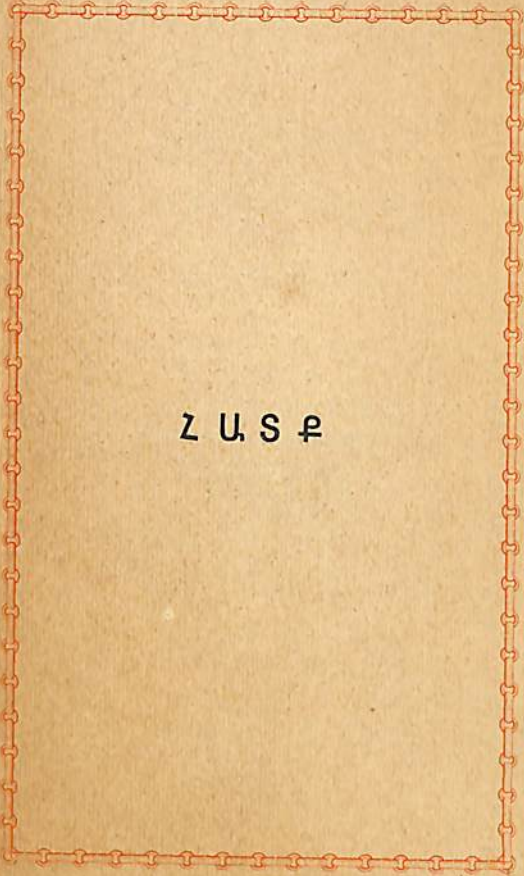

ՎԵՆԵՏԻԿ. — Ս. ԳԱՋԱՐ

1901

081

Լ-79

Z U S F

021

Տ-79

Հ Ա Տ Ք

Ի ԲԱՆԵՑ ԵՒ Ի ԳՐՈՑ

ՄԻԻԹԱՐԱՅ ԱՔԲԱՀՕՐ

ԾԱՌԱՅԻՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ

ՎԵՆԵՏԻԿ. — Ս. ՂԱԶԱՐ

1901

648

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

ԵՐԿ ՀԱՐԻԻՐԱՄԵԱՅ ՅՈՒՅԵԼԻՆԻ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ

ՄԻԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

1701 - ՍԵՊՏ. 8 - 1901

60006-ահ

Գ. 2471-ՔԸ

Ա.

ԱՍՏՈՒԱԾՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Որ ինչ հանդն է Աստուծոյ՝ այն
հանդասցի և քաղցրասցի մեզ, և ոչ
այլ ինչ յաշխարհի։

*

Համագոյնս արար Աստուած զաչս
ամենեցուն, զմտացն աչս՝ այրագան-
զի մեր առ մին անխոփոխն հայելով՝
համագոյնս գործեցուք։

*

Չուկն մեռեալ արտաքոյ ծովու. միտք
մեր օտարացեալ յԱստուծոյ։

*
Աստուած է մագնիս մտաց միւրց ,
առ ինքն վերածիլ :

*
Ապացոյց սիրելոյ զԱստուած՝ է սի-
րելն զգարչարանս սոս սէր նորա :

*
Եւ փոքրագոյն պարզեւ Աստուծոյ՝
ինձ մեծ է յոյժ և ընտիր :

*
Տէր , մի՛ թողուր զիս յիս , զի մի՛
համիլց զիս ի քէն , և մի՛ դու ելցես
յինէն :

*
Որպէս չիք տեղի՝ զոր չտեսցէ Աս-
տուած , պայպէս և ոչ ուր չերևիցի
բարութիւն նորա :

*
Արև հալէ զմութ , զցեխ՝ ցամաքե-
ցուցանէ . այսպէս և շնորհք՝ ի միւն
հալէ , ի միւսն խստացուցանէ :

*
Որ հշմարտապէս մուխրեալ է Աս-
տուծոյ , ցնծայ և ի մահու և ի կեանս
իւրում :

*
Որպէս վնասէին աչք՝ եթէ պայծա-
ռագոյն եւս լինէր արեգակն , այսպէս
չափաւորէ Աստուած զշնորհս իւր , ըստ
տանելոյ շնորհակալու աչաց :

*
Յերկուց կողմանց զբզոխ կռիւ մարդ-
կան . այլ մարդոյ ընդ Աստուծոյ՝ ի միւր
և եթ է , այսինքն է ի մարդոյ՝ զի Աս-

տուած պատրաստ է ի հաշտել, բայց
մարդ հակառակի:

*

Նաղաղութիւն և ճշմարտութիւն, սէր
և համբերութիւն Տեսուն իմոյ, եղիցի
վիշտ ընդ հոգւոյ և ընդ մտաց իմոց,
մինչեւ ի կէտ կոչման իմոյ. ամէն. Ե-
ղիցի, եղիցի:

*

Աղաչեմ զքեզ, Տէր, թողու ինձ,
ոչ վասն իմ՝ այլ վասն քո. քանզի
եթէ խնդրիցեմ ի քէն թողու ինձ վասն
իմ, մինչ ես բաց ի պատժոց ոչ ինչ
այլ արդիւնաւորիմ, ի հարկէ յուսա-
հատիմ. բայց եթէ հաճիցիս թողու ինձ
վասն քո, մինչ ամենայն պատիւ և
փառք վայելն քեզ, ի բարեգթութիւն
ողորմութեան քո յուսացեալ՝ քաջա-
լերիմ:

*

Ալմա՛, ո՛վ Տէր, զի զիս ի յիս մե-
ռուացես, և ի քեզ կենդանացուցես:

*

Ոչ է ինձ այլ կեանք՝ եթէ ոչ ի քեզ
կեալն և յիս մեռանելս. չէք ինձ այլ
համգիտո՛՛ եթէ ոչ ի քեզ գոլն և յիս ոչ-
ընչանալն. և ոչ է ինձ այլ երջանկութիւն՝
եթէ ոչ ի քեզ ցնծալն և յիս ողբալն,
որքան և կեցից յայսմ թշուառութեան
վայրի:

*

Քանիցս որ ճանաչմամբ նուաստու-
թեան իւրոյ վերանայցէ խոկալ զան-
հուն բարութիւն և զգթութիւն Աստու-
ծոյ, այնքան զովանայ տապ սրտին՝
որով տապեալ ցաւէր ընդ թերութիւնս
իւր:

*

« Մերձեալ է, ասէ, արքայութիւն
երկնից », զի յորդորիցէ զստղսն ինք-
նին ձգիլ բերիլ առ նոսա. որսլէս և
բաղցեալմ՝ որչափ և ծոյլ խցէ իրրեւ
մերձ լիցի կերակուր ինչ՝ շարժի առ-
նուլ և ոտել:

*

Կամելն և ընտրելն միայն է մեր.
խոյ կարելն ոչ ի մէնջ, այլ միշտ յԱւ-
տուծոյ շնորհի մեզ:

*

Սիրելն զԱստուած. յամենայն սրտէ՝
կարէ վերաբերիլ առ իմացական գո-
րութիւնն. յամենայն անձնէ՝ առ կա-
մեցողականն. և յամենայն մտաց՝ առ
յիշողականն: — Եղանակ յամենայն
սրտէ սիրելոյ զԱստուած, ըստ Սրբոյն
Բեռնարդոսի, է՝ առանց եղանակի և
չափու սիրելն զԱստուած. այսինքն,
սիրել և սիրել, և ըստ ամենայնի սիրել.

ի վեր քան (զամենայն) սիրել, և յամե-
նայն ժամ սիրել. ի յաշոդութեան սի-
րել, նա և ի ձախորդութեան, նա և
յամենայն դիպուածս և կացութեան՝
սիրել:

*

Ամենայն որ սիրէ զԱստուած՝ նա և
զոհէ նմա. բայց ոչ ամենայն որ զոհէ
Աստուծոյ, սիրէ զԱստուած. ամենայն
որ սիրէ զԱստուած նա և աղօթէ և
պահս պահէ. բայց ոչ ամենայն որ
աղօթէ և պահէ՝ սիրէ զԱստուած:

*

Որ վասն Աստուծոյ սիրէ զընկերն՝
զԱստուած սիրէ մանաւանդ քան թէ
զընկերն: — Աստուած մինչ ետ զայս
պատուիրամ (Ղեւտ. ԺԹ, 18) և ասաց.
Սիրեսցես, ևն, յաւել և զայս, Զի ես
եմ Տէր. այսինքն վասն իմ պարտիս
սիրել. և սէրն քո՝ նա և ի սիրելը
զընկերդ՝ առ իս պարտի վերաբերիլ:

*

Եթէ հարիւր ամ ապրիցիւք, և յամենայն առուր ի սէրն Աստուծոյ և ի գործս բարեաց պարապիցիւք, եթէ ի միում առուր դադարեցուցանեմք ըզմեզ ի սիրոյն Աստուծոյ և ի գործոց բարեաց, ոչ ունելով ընդ մեզ նորապէս զիւդ բարեաց գործոց, հարիւրամեայ բարեաց գործոց իւրն սպառի, և շիջանի լապտերն մեր. և եթէ փեսայն Քրիստոս յայնմ առուր եկեսցէ, ոչ կարեմք վառեալ լապտերօք ընդ առաջ ելանել մնա:

*

Որ զաստուածային տեսութիւն ունի՝ զամենայն ինչ ունի, և ոչինչ է մնա պակաս:

*

Ոչ որ մարդ եղև յաշխարհի՝ որ ոչ լցէ սիրեցեալ յԱստուծոյ. րայց մար-

դիկ չարք ատեն զԱստուած և զպատուիրանս նորա, և այնու զրկեն զէքեանս ի սիրոյ նորա... և համարին զլնրեանս ատեցեալ ի մնանէ:

Բ

ՅԻՄ ՈՒՄ . — ԽԱԶ . — ՊԱՏԱՐԱԳ

ՆԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Մեր ի պահեստ մարմնաւորիս և ապականացուի՝ զհոգիս մատնեմք ի գերութիւն. իսկ Տէր մեր վասն փրկութեան այնր հոգոյ՝ կորոյս զամապական զկեանս իւր:

*

Զատեցողս խաչին իւրոյ՝ զրկէ Քրիստոս ի խաչէ. զսիրելիսն տանջէ. որ-

սլէս ըմբռնչ չտայ դեղ հիւանդի՝ որ չարաչար ի կիր զայն առնուցու:

*

Դեւն փախչի ի խաչէն, այլ մատչի առ քրիստոնեայս՝ որք ստէպ խաչակրնրին. քանզի զնշանն խաչին առնեն, այլ ոչ ունին զայն ի սրտի: Սուրբքն ընդ Քրիստոսի խաչակցեալք՝ նորին նշանաւ հալածէին զրեւս, իսկ մեր դաշնակիցք դիւսց՝ զխաչն հալածեմք քան զրեւս: Բագումք անմտութեամբ փախչին ի խաչէ և անկանին ի ձեռս աւազակաց խաչին:

*

Երանելի Մանկունքն՝ մինչ չեւ վիրաց ընկալուչ եղեալ՝ զմահ ընկալամ վասն Քրիստոսի:

*

Սատանայ զխաչն ցուցանէ՝ ի չարէն գալ. զոր օրինակ առ Յոր. սաս-

սրատակողք եկին, իսկ նա առէ. Տէր ետ և Տէր էառ:

*

Մովսէսի չնտանել յաւետեացն երկիր՝ առակ է ժամանակին. զի նա զնին օրէնսն նշանակէ, որով չէր հնար մտանել յարքայութիւն, որ է աւետեացն երկիր, այլ Յեսու մտանէ՝ նոր օրէնքն:

*

Ձամենեսին կոչէ Տէր ի բառնալ ըզխաչն. որք յօժարութեամբ գան՝ տայ նոցա և վարծս. իսկ որք ոչ՝ զնոսա բռնութեամբ ձգէ և ի վարծուց զրկէ:

*

Անդ է հանգլատ իմ, առէ Քրիստոս, ուր սրտխտեալ է մարմնական հոգ:

*

Ձոյգս տասրակաց տամ քեզ (ո՛վ Յիսուս) շնորհիւ քով. գսիրա իմ՝ սըր-ըռւթեամբ, և զհոգի իմ՝ խոնարհու-թեամբ:

*

Աղքատ իմաստունն Քրիստոս՝ խո-նարհութեամբ և ի ձեռն մեղմագոյն բանից իւրոց՝ զսիրտս ամենեցուն լա-ղաց բանից իւրոց՝ յինքն զբառեաց:

*

Որ ի վարուցն Քրիստոսի հեռանայ, անունս այս քրիստոնեայ ոչ կարէ բա-րեպէս յարմարիլ նմա:

*

Որք միանգամ ի Քրիստոս մկրտե-լով զգեցեալ են զՔրիստոս՝ պարտա-ւորին զգեճուլ զվարս նորա. որպէս զի այնու՝ նշմարիտ խորհրդական ան-

դամք Քրիստոսի եղեալ, արժամառ-րեացին մտանել ընդ բացեալ դուռն արքայութեան երկնից:

*

Բովանդակութիւն աւետարանին Քր-ըլիստոսի՝ ցուցանէ մեզ զՔրիստոս եկեալ յաշխարհ (վասն ասացելոց երիցն), առ ի լինել մեզ Փրկիչ, Վարդապետ և Օրինակ:

*

Սսէ, «Որ ի նմայն ծնեալ է» . որով տացէ նմա և մեզ իմանալ, թէ Տէրն մեր յարգանդի Կուսիմ իսկոյն եղու կա-տարեալ և ոչ յաշորդարար:

*

Էմանուէլ, որոյ իշխանութիւնն, այսինքն խաչն, ի վերայ ուտոց իւրոց:

2471-72

*

Մարգարէն՝ սքանչելի խորհրդակից
կոչէ զՅիսուս . զի ի հեռատանէ տե-
տանելով զխրատ և զվարդապետութիւն
նորա՝ սքանչանայ, իսկ մեր հանա-
պագօր ականջօք մերովք լսեմք և ոչ
սքանչանամք :

*

Այլարանական մեկնութեամբ՝ եռ-
ագզի ընծայք միգուց ցուցանեն զեռօ-
րինակ ընծայմունս Քրիստոսի ի վերայ
խաչին՝ առ Հայրն : Զի ընծայիաց նմա
զանձն ոսկեաւ սիրոյ, կնդրըկաւ յարա-
տեւութեան ի չարչարանս մահուչափ,
զմտով դառնակակիծ չարչարանաց . և
ուսոյց մեզ ընծայել միշտ զանձինս՝ Աս-
տուծոյ, ոսկեաւ սիրոյ, կնդրըկաւ աղօ-
թից, զմտով մեռելութեան վատթար
յօժարութեան բնութեանս :

*

Քրիստոս ծնեալ իրրեւ զմանուկ խո-
նարն՝ սիրեաց զմանկունս . վասն որոյ
և զպսակն մարտիրոսութեան՝ նախ ի
զլուկա մանկանց դնել կամեցաւ :

*

« Պատրաստ արարէք զճանապարհ
Տիառն », ևն . երկնաւոր թագաւոր է,
գսիրտ և զմիտս սխարտ է մաքրել և
ուղղել, զի ընդ այն անցանէ :

*

« Է՛ջ ի խաչէդ », ևն . — Մեսիայն՝ ի
վերայ խաչին թագաւոր է, և ոչ իջա-
նելով ի խաչէն : . . . Յառնելն նորա ի
գերեզմանէն՝ յոր եղիք զնա մեռեալ,
յոյժ առաւել մեծագոյն սքանչելիք էր՝
քան զիջանելն նորա ի խաչէն . ընդէ՞ր
ուրեմն ոչ հաւատացիք, այլ զպահա-
պանան կաշառօք կտրացուցեալ՝ ետուք
ստել նոցա, թէ աշակերտքն եկեալ

զողացան զնա, և զհռչակումն յարու-
թեան նորա խափանել չանացայք:

*

Հրով կոչի մկրտութիւն Քրիստոսի,
Ա. վասն աստուծոյն. Բ. վասն
հրակերպ գալստեան հոգւոյն. Գ. վա-
սըն հեղական սկրոյն. Դ. վասն քա-
ւարանի՝ մեռելոցն ի մերելի մեղս. Ե.
վասն անգեղջիցն ի հուր զեհեռին մատ-
նելոյ:

*

Ձմատթէոս կոչեաց ի տեղոջէն ուր
մեղանչէր նա, և զնայ ընդ նմին ի
տում նորին՝ ուր սպաշխարելոցն էր.
զի ցուցցէ մեզ, թէ ի մեղանչել մե-
րում՝ մեզ արժան է զնալ առ նա,
և յսպաշխարելն՝ նա ինքնին անձամբ
իւրով զայ առ մեզ:

*

Մարգարէից սքանչելիք՝ է ուրեք զի
պատժականք էին, որպէս Մովսէսի
առ Եգիպտացիսն, Եղիայի՝ հուրն, Ե-
ղիսէի՝ արջքն, ևն. իսկ Քրիստոսին, ոչ
երբէք պատուհասիլ: Եւ մինչ ատցին
աշակերտքն ի շուքանել հուր յերկնից,
յամոզիմանեաց զնոսա, ասելով, « Ոչ
զիտէք որոյ հոգւոյ էք զուրք »:

*

Որպէս արեգակն լուսաւորէ զամե-
նայն տեղի՝ ուր ոչ կայցէ խափան լու-
սոյն, նոյնպէս և Քրիստոս զամենեսին՝
որք ոչ հակառակիցին բանից նորա:

*

Որդին Աստուծոյ ել յաստուածային
տանէ փառացն, խոնարհելովմ ի մար-
մնի, և ի խորին խորհրդոց աստուա-
ծային շտեմարանաց իւրոց՝ զսերմն
երկնային վարդապետութեան հանեալ՝

երեր ի յանդատանս անձնելիսան կա-
մաց մերոց՝ առ ի սերմանել:

*

Առաջին և սկզբնական և ամենա-
պայծառ և ամենամեծ մարգարիտն՝ է
ինքն Քրիստոս... (որ) ի սատափի, այս-
ինքն ի կոյսն Մարիամ՝ գտաւ. յորոյ
արգանդի՝ իջմամբ ցօրոյ Բանին Աս-
տուծոյ որ մարմնացաւ, եղև գոյացեալ:

*

Յանդիմանութեան արժանիք գտա-
նին նորա՝ որք զիտեն զթիւ խոցուա-
ծոց և վիրացն Քրիստոսի՝ զորս ընկա-
լաւ վասն մեր, բայց այնու ոչ յիշենի
թէ ո՛րքան ցաւս ետուն նմա վէրքն
այնոքիկ:

*

Պետրոս՝ ի դաւանելն գտէրն իւր գոլ
Աստուած և որդի Աստուծոյ, ի հօրէ
շարժեալ դաւանեցաւ. բայց յարգելով

զՏէրն իւր ի մեռանելոյ, ոչ ի հօրէ՝
այլ ի մեծէ սիրոյն զոր ունէր առ Քր-
իստոս, և ի մարդկային խոհեմութենէ
և խորհրդոյ՝ շարժեցաւ:

*

Եթէ կամիս գտանել զՅիսուս, որս-
նեա ի մտւրն անբանից, ուր՝ որպէս
զփոքր մանուկ գտանի: Խնդրեա ի Ծա-
նապարհին Յգլպտոսի, ընդ որ անցա-
նէ վասն հալածման հերովդէի: Որո-
նեա առ չըհորովն Մամարացոց, ուր
խոնջեալ նստի: Ե՛ջ առ ձորն Գեթսե-
մանի, ուր զարեան քրտունս հոսելով՝
աղօթէ: Ե՛լ ի Գողգոթա, ուր ի վերայ
խաչին գորով բեւեռեալ, Ծարաւի եմ
գոչէ: Ե՛ջ ի պալատէզմ՝ ուր գոյ գերեզ-
ման նոր, յորում՝ վասն քո՝ մարմնով
մեռեալ դնի. և սակայն աստուածու-
թեամբն գորով կենդանի՝ առնէ քեզ
զայն ամենայն՝ որ առ փրկութիւն քո
պահանջի: Ե՛ջ նա և ի ստորին կողմ
երկրի՝ ի դժոխս, այսինքն ի խոր խո-

մարհուլեան, ուր Յիսուս զնոզիս հարցն սրբոց՝ ի խորին զբոյն յայնմանէ՝ ընդ ինքեան ի յերկինս վերածօղէ. ընդ որոց նա և զքեզ ի փառս վերացուցէ: Ահա յայտոսիկ ասացեալ տեղիս՝ կարես զնալ, և ոչ է քեզ դժուարին: Ե՛րթ ուրեմն մտածութեամբ, և առանց կարծեաց զտցես զնա: Եւ եթէ ի սոսին ոչ որոնեացես, այլ ի յերկինս, մտածեա՛ զի դու քեւ ոչ կարես ելանել սոմա, և նա՛ մինչ դու ոչ ունիս խոնարհութիւն, ոչ երբէք զայ սու քեզ:

*

Ամենայն որ որ կամի կեցուցանել զանձն, պարտի ստեւղ մտածել զվերջին կտակ Տեառն իւրոյ. (գլխատակ ընդհանրական դատաստանին և զպատուիրան Սիրոյն):

*

Գայր Յիսուս (յերեկոյի բաղարջակերացմ), և հայէր ի գառնն՝ որ խորո-

վիւր, և պատրաստէր զինքն, որպէս զի ի վաղիւն հանգոյն նմին տարածանիցէ զբազուկս իւր ի վերայ խաչին, առ ի խորովիլ բոցով ցաւոց, և մանաւանդ ըրցով սիրոյ փրկութեան ազգի մարդկան. որպէս զի ազատիցէ զմարդն ի ձեռաց անմարմին Փարատնի:

*

Արժամատրապէս ճաշակողն յայսմ սեղանոյ (պատարագի), առանց երկրայութեան յարքայութեան երկնից սեղանակից լինի Քրիստոսի:

*

Նաղորդութիւն մարմնոյ և արեանն Քրիստոսի, արժամաւոր ճաշակողաց՝ զաշտարակն ախտից հպարտութեան կործանէ, զժամկն նախանձուն ի բաց վանէ, զշարժումն բարկութեան լռեցուցանէ, զգաղջութիւն հոգւոյն ի շերտեռանդութիւն վերածէ, զիղծ ազատութեան յետս ընկրկէ, զտապ ախ-

տից ցանկութեան մեղմացուցեալ շի-
ջուցամէ, և գօթարութիւն առ մոյն-
կան ախտ որկրամոլութեան բացէ ի
բաց հալածէ: .. Որպէս ի հնումն մա-
նանայն ... այսպէս և ամենատուրբ հա-
ղորդութիւնն՝ տայ զամենայն տեսակս
անուշագոյն համոց հոգեւորական բն-
րեաց. ի ձեռն որոյ անհամանամ. . .
ամենայն մարմնաւոր համեղութիւնք:

*

Քրիստոս ելից և զարդարեաց կրիւք
իւրովք՝ զեկեղեցի իւր, պէսպէս ծաղ-
կամբ և ծառովք. այսինքն, Զմուտով
մահացուցման, Քրքմամբ սիրոյ, Նար-
դոսիւ խոնարհութեան, Շուշանօք կու-
սանաց: Վարդիւք մարտիրոսութեան,
և Արմատենեօք վարդապետաց, և այ-
լովք բնաւ տեսակօք առաքիւնութեանց
և սրբութեանց:

*

Ապտակեն ավիով զնա (գՔրիստոս),
որ ավիով չափէ զշուրս ովկիանոսի, և
զլերինս թգաւ, և զերկիր ամենայն՝
քլաւ: Կովահարեն զգլուխն և զըէմն
նորա, որ է լոյս փառաց և նկարա-
զիր էութեան հօր. ծածկեն զաչս նո-
րա, որ զխորհուրդս մարդկան տեսա-
նէ, և ամենայն ինչ մերկապարանոց
է առաջի նորա:

*

Ծածկեն զըէմն նորա և տանջեն,
զի սի՛ զուցէ աչք իւրեանց տեսանելով
զտորմնի ղէմն և զհեզագոյն հայեցուա-
ծըս նորին՝ ի գութ շարժեսցին, և ըլու-
նադատեսցեն զինքեանս դադարել ի
տամջելոյ:

*

Հարկանի կուրծքն Քրիստոսի (ի
ձաղկիլն), զի զմեղաւորս ընդզրկեալ է

առ արդարացուցանել. հարկանին թիկունքն, զի բարձեալ է ի վերայ իւր գմեղս աշխարհի. և հարկանին ամեմատուրը բազուկքն, վասն զի տարածեալ է զայնս՝ առ ի ժողովել զամեմայն զցրուեալս և զվարատեալս մեղօք: Եւ ինքն ամմեղ գառնն՝ զիտելով զի վասն մեր չարչարի և առ վերկութիւն մեր ծաղկի, մեծաւ արիութեամբ և յօժարութեամբ տանի և կրէ զամեմայն: ... « Եւ նա առ վշտին ոչ բանայ զբերան իւր »:

*

Գրեալ է, թէ ի ժամանակի ծաղկման Յիսուսի, ոմն հեթանոս զարմանալով ի վերայ նորա՝ աղաղակեաց, ասելով. ո՞վ այր անբեկամելի, որ՝ աղաչանս հեղու առաջի և ոչ զարտասուս:

*

Հոգևորապէս առեալ, Տէրն մեր ի ծաղկելն՝ հերկեցաւ որպէս զանդաստան. ի ծանակիլն և ի փշով պսակիլն՝ սերմանեցաւ. ընդ բարձրանալն ի վերայ խաչին՝ բուսաւ. ի մեռանելն վասըն՝ մեր՝ հնձեցաւ. և ի յարութեան իւրում՝ ի հոգիս և ի սիրտս մեր շտեմարանեցաւ, որով և յագեալք իսկեղաք:

Գ

Ն Ա Խ Ա Խ Ն Ա Մ Ո Դ Թ Ի Դ Ն

Չմեծատան ծաղկին՝ աղքատին մե-
ղուն ուտէ :

*

Յակոր փոխեաց զծեռան (յօրհնելն
զթողունսն) . Աստուած ի վերայ մե-
ծատանց և աղքատաց :

*

Աստուած՝ որ թոյլ տայ չարախօսաց,
զարթուցանէ և զայս՝ ընդլիմարանել
և պաշտպանել զմեզ :

*

Քրիստոնեայ որ հաւատայ թէ ամե-
նայն ինչ բաց՝ ի մեղաց՝ լինի ի ձեռն
կամաց Աստուծոյ, պարտի միապէս

լինդութեամբ ընդունել զամենայն դէ-
պրս եթէ մահ իցէ և եթէ կեանք, եթէ
պատիւ և եթէ անարգանք, եթէ վիշտ
և եթէ հանգիստ, թէ փարթամութիւն
և թէ աղքատութիւն . վասնզի այս ամե-
նայն որ զինչ և իցեն, քանզի յԱս-
տուծոյ են՝ բարի են և ուրախական :

*

Անշարժ զեռնոց՝ որ ի վէմս կա-
պեալ կան, ըուտուցանէ Աստուած խոտ
ի վիմէն . ծանրազանդաղ կէտ ձկան՝
առաջնորդ կարգէ ձուկն փոքր՝ զի մի
խրիզի յաւազի . ո՞րքան եւս առաւել
զմեզ հոգայ Աստուած :

*

« Ո՞չ ապաքէն ոգի առաւել է քան
զկերակուր » . այսինքն, եթէ Աստուած
ես զկեանս՝ զմեծագոյն շնորհ, ո՞ր-
քան եւս առաւել տացէ զվորքն, կե-
րակուր : — Ամենայն որ լուցանէ թզ-
լաստեր՝ վասն այսչափ ինչ ժտոնումա-

կի՛ ըստ նմին արկանէ և զլւղն . այս-
պէս և Աստուած լուցեալ զճրպզ կե-
նաց մերոց՝ վասն որոշեալ ժամանակի,
ըստ նմին պատրաստէ և զկերակուր
և զհամբերծ:

*

Զոր ինչ և խնդրէ ոք, առնու, եթէ
չար՝ առնու զչարութիւն յանձն իւր,
եթէ բարի՝ առնու զբարին՝ որ բարին
է և յաչս Աստուծոյ . իսկ եթէ յաչս
Աստուծոյ չիցէ բարի, չտալով նմա ըզ-
խնդրելին որ վնասակար էր՝ տայ ըզ-
բարին:

*

«Արդարացաւ իմաստութիւն յորդուց
լւրոց» . այսինքն, սուրբք արդարացու-
ցին զիմաստութիւն Աստուծոյ, որ կըր-
կին եւս ճանապարհօք շանացաւ ա-
ռաջնորդել մարդկան յարքայութիւն .
ունանց՝ խտտակեր վարուք, ունանց՝
միջական:

Դ

Ա Ս Տ Ո Ւ Ա Մ Ա Ծ Ի Ն

Սոյսն համբուրեաց զոտս որդւոյն՝
կըրելու Աստուծոյ, զձեռան՝ կըրելու Տեառն,
զերեսն՝ կըրելու որդւոյ:

*

Փութապէս յետ Աւետեացն զնայր
ի լեռնակողմն՝ Մարիամ . նովին փու-
թով և յերկնակողմն մտանէր ի տուն
Աստուծոյ:

*

Ոչ ոք արժանապէս գովել կարիցէ
զՍուրբ Աստուածածինն, զի ստորնա-
գունից չէ հնար զվերագոյնսն փառա-
ւորել իւրք:

*

Կոյսն՝ զերանութիւնն զոր ետ՝ նախ
լինքն ժառանգեաց, զի մինչ չեւ տեսնալ՝
նաւատաց ի Քրիստոս (որ) յարգան-
դին:

*

Զխաղձ հնար իցէ ինձ չունել յար-
քայութեան և զայս մասնական ուրա-
խութիւն ընտանութեան, զի սուրբ կոյսն
Ատոռածածիմ՝ և զկս մասնական իմն
խնամարկութեամբ ստացեալ է յորդե-
զրութիւն իւր, ի շնորհսն Քրիստոսի,
ի փառսն յաւխտենականս:

*

Չեւ եւս աղաչեցեալ (Սո՛ւրբ Ատոռա-
ծածիմ), զկարօտութիւն դիմողացն առ
քեզ՝ լցուցանես:

ԱՂԵՐՏԻ ԱՌ՝ ՏԻՐԱՄԱՅՐՆ

Բասից մարդկան կեանքն էր խաւար •
Տիրունի՛, դու լոյս ծագեցար •
Իլւծեալ հոգոյս՝ դեղ կենսատու
Ցուցար՝ Հոգւով Սրբով՝ կոյս դու:
Զփրկիչ Յիստաղն լուսաարփ
Ցօղեցիր մեզ սրպէս տարափ •
Քեւ հողածիմքս փրկեցար,
Իսկունի՛ կոյս, քեւ լոյս տեսար:

Մարտիր Որդիդ զոր ինչ կըրեսց՝
Յամենայն կեանս որքան եկեսց,
Նա զամենայն քեզ հաղորդեաց
Շաւղօք սիրոյդ՝ զոր հարկադրեաց:

Խոցեա զսիրտ իմ՝ քեւ, կոյս զըմած,
Ծառայ քո եմ, դու խընամ՝ ած:
Սովորութիւն է մարց ընական՝
Վայելուչ միրգ որդւոցըն տան:

Տուր և ինձ, Կոյս, զպարտուղըն զայն՝
Ռամից օրհնեալ զՅիսուս արքայն:

Դամպար լուսոյ ի զիշերի,
Ճանապարհ մոր իսրայէլի,
Մարիամ Կոյս ամպ ի տօթի՝
Յայսըմ՝ կենացս ամապատի:

Ծշմարիտ կեանք ինձ պարգեւին՝
Մարմնով Որդւոյդ երբ կերակրիմ: ...
Գոչեմ, տուր, Կոյս, ինձ սիրոյ հաց
Դառն եղեգամբ Տեսողն վշտաց:

Ոսկիապատ տապամակի
Զըքնաղ սուրբ Կոյսդ համեմատի:
Պատեալ ոսկւով սիրոյ շնորհի՝
Ջան կուտութեանդ անվուտ փայտի:
Ռարբի Մովսէսըն զայն շինեաց,
Սակայն ըզԿոյսդ՝ Հոգին Աստուած:

Ռահիւ իրիւք զպատասխանին՝
Սուրբ Կոյսդ, ետուր Գարբիէլին.
Վասն « զի զայր չէ զխտացեալ իմ » .

Տուեր այսու զհոտ Շուշանին .
Ռամեալ, « Ահա կամ աղախին »,
Յուցեր սոխու զախլ նարդոսին .
Իխտեր ըմդ այս սէր ջերմագին,
Փութով « Լիցի ինձ ըստ բանին » : ...
Դեռ ես արքայն էր սենեկին
Եւ նարդոսք քո զհոտ բուրեցին: . .
Ընկալաւ զքեզ Հայր ի ըագկին,
Թէ, Կոյս, տուր ինձ սէր ջերմագին ...
Ծանիր, զի քեզ տաց զորդին իմ .
Կուսէդ առցէ ամախտ մարմին .
Հոգին իմ Սուրբ ի քեզ լիջցէ .
Ձեղուն հովանի անձն իմ է: ...
Մարիամ, գուտր իմ սքանչելի,
Յուսով փարթամ հաւատով լի,
Նիստ հանապազ ի սենեկի .
Շնորհիւ իմ՝ լեր ինձ թագուհի,
Ուրախասցուր ի միասին:
Ձար ցլտութեան ձմեռքն անցին,
Պտտուղ ետուր ինձ քաղցրագին,
Ջերմեռանդ Կոյս դու, զիմ Որդին: . .
Ծըմար ըզկեանս, բերկրին մեռեալք .
Կաթեցեր իւղ, ցնձան խղիւսայթևալք .

Հաց բուսուցեր, հրճուիմ քաղցեալք.
 Զիր շնորհեցեր, խընդամ լըքեալք:
 Ղամպար լուցեր, խայտամ շիշեալք,
 Ծըմիեր գողոյզ, կայթեն պասքեալք:

Ե

Յ Ո Վ Հ Ա Ն Ն Է Ս Մ Կ Ր Տ Ի Չ

Եկն Յովհաննէս ի թագուն ծերպից լերամց և ի ծոցոյ անտառաց, ուր ի մանկութենէ սնեալ էր հրեշտակական վարուք, ի յայտնի անապատն Հրէաստանի, առ ի յայտ ածել և հրատարակել ամենեցուն զգալուստ Մեսիային: Կարի ի դէպ. զի որպէս Որդին Աստուծոյ ի ծոց Հօրն կարի թագուն էր ի մարդկանէ, և ի ձեռն մարմնանալոյն ծամուցաւ, այսպէս և ծամուցող մորա ի թագուն ծերպից լերամց ելեալ գայր:

*

Յիրաւի Յովհաննու միայն արժամ է քարոզել զսալաշխարութիւն, որոյ վարքն համաձայն բամին՝ գեղեցկապէս քարոզէր զսալաշխարութիւն:

*

Յովհաննէս խոնարհեցուցանելով զանձն ընդ ոտիւք և կօշիօք Քրիստոսի, արժանաւորեցու. բարձրանալ ի գազաթն մորա:

*

« Մեծ ի ծնունդս կանանց մարգարէ քան զՅովհաննէս՝ ոչ որ է »: — Ա. զի մարգարէութեամբն առաւել էր և քան զՄովսէս: Բ. զի յարգանդէ իսկ մօրն սրբեալ՝ մարգարէացաւ անդէն: Գ. զի մարգարէութեամբ յառաջ գուշակեալ էր և ինքն: Դ. էր մորա մախագաղափար Նղիա: Ե. զի ի մօտոյ գուշակեաց և ետես զգուշակեալն

գՔրիստոս: Զ. զի փեսաւէր եղև Քրիստոսի և եկեղեցւոյ: Է. զի յայտնագոյնս քարոզեաց զմուտս արքայութեան երկնից:

*

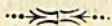
« Փողս հարսք և ոչ կաքաւեցէր », ևն: Սովորութիւն էր ի հնումն ի ցոյց ունայնութեան աշխարհի՝ բաժանել մանկանց ի կրկին դասս, միոյն պարել և ցնծալ երգօք և նուագովք, միւսոյն՝ արտասուել և լալ ճչօք և վայելք, ամփոյթք զիրեբաց. և զայս առնէին ի հրապարակի, ի տեսիլ բազմութեան. իսկ անհազորքը (դասուցն) են որք ընդ հանգլատեսան կացցին: Արդ, կարգեաց Քրիստոս զլաս փողահարաց ցրնծութեան ի մուտս արքայութեան. Յովհաննէս՝ զողբացողսն՝ ապաշխարութեամբն մտանել յարքայութիւն: Իսկ փարիսեցիք և դպիրք՝ և ոչ միտմն դատուցեցան:

*

Ո՞ւսնօրէն կաքաւող (Ջերովիտա). կաքաւելն քո պիղծ . . . իսկ վարձք կաքաման զոր խնդրես՝ է սուրբ . . . : ընդէ՞ր կուրացար և ոչ տեսեր զպիղծ զլուխն Ջերովիտի ի վերայ իւր, և ոչ ասացեր. Կամիմ՝ ի վերայ այսր սկըտեղ զզլուխ քո. քանզի մա ի խոտմանն յիմարականի՝ երդմամբ ասաց քեզ. « Զոր ինչ և խնդրեսցես՝ տաց քեզ »: . . . Կարի համեմատ վարձ վաւաշոտ կաքաման քո՝ էր վաւաշ և պիղծ զլուխն Ջերովիտի: . . . Ո՞ւսնօրէն չար և անօրէն. ուր աղջիկն կաքաւէ, մայրն ռիակալէ. իսկ Ջերովիտս յիմարաբար խոտանայ, անիրաւարար երդնու, և անզգամարսար կատարէ: . . . Եւ զայս ամենայն պատճառեաց հաճիւն ի լրբեմի կաքաւս ոտից աղջկանն:

*

Յովհաննէս վասն աստուածային իւրաւանց գլխատեալ, յաւել ինքեան (պէսպէս) տեսալս յաղթանակաց և պսակաց : Պսակ վարդապետի, պլսակ կուսի, պսակ մարգարէի, պսակ ճգնաւորի, պսակ առաքելոյ, պսակ նախընթացի երկնաւոր թագաւորի և Մկրտչի հորին, որ է պսակ եգակամ : Եւ ի վերայ վեցից պսակացն՝ յաւելաւ նա և պսակ մարտիրոսի :

Խ

ԵԿԵՂԵՑԻ. — ՀԱՆԱՏՔ. — ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՒՐԲ ԳԻՐՔ

Չորս հալածանս կրեաց Եկեղեցի մինչև ցայժմ, և զհինգերորդն կրելոց է : Նախ, ի Հրէից, որք գՔրիստոս սպանին . Բ . ի հեթանոսաց, որք զԱռաքեալս սպանին . Գ . ի հերետիկոսաց, որք փեռելտեցին զհաւատս . Դ . ի հեշտասէր քրիստոնէից . Ե . ի Նեոնէն : Առաջինն հիմնեաց զԵկեղեցի՝ մասնաւոր Քրիստոսի . Բ . կանգնեաց զորմուսն՝ արեամբ Սրբոցն . զի արիւնք Սրբոց խառնեցան ի շաղախս որմոցն . Գ . ծածկեաց առաստաղօք իմաստութեան . քանզի ընդդիմութիւնք հերձուածողաց յոյժ իմաստնագուցին զԵ-

կեղեցի. Դ. զարդարեաց զմերթին որ-
մունս եկեղեցւոյն. քանզի գոլով յե-
կեղեցւոջ հեշտասէր քրիստոմէից իբրեւ
գոյն սեաւ, կարի զեղեցիկ ցուցանեն
զսուրբս և զառաքինիս. գոր Օրինակ,
երբ նկարչին կամի չքնաղ գործել ըզ-
գոյնս ի պատկերին, ի կիր առնու և
զսեաւ գոյն. ևն: Հինգերորդն վերա-
ցուցանէ զեկեղեցին յերկինս. քանզի
առաջին չորք հալածանք կատարեալ-
պէս հիմնեցին, կանգնեցին, ծածկե-
ցին, զարդարեցին, և զսի ինչ պակաս
թողին, այսինքն զի ոչ հանին յերկինս.
Իսկ Նեոն՝ հինգերորդ հալածիչն՝ մե-
ծաւ շարժմամբ շարժէ ի հիմանց զե-
կեղեցին. և յայնժամ տուեալ լինի ե-
կեղեցւոյն՝ երկուս թեա, թուանել յեր-
կինս. այսինքն, շերմեռումն հաւատոցն
և գործոցն վարձք՝ առաքին յերկնից,
որով վերացեալ յերկինս՝ միաւորի ընդ
փետային իւրոյ Յիսուսի ի յաւիտեան:

*

Հարցն առաջնոց՝ սատանայ երեւէր
իբրեւ հրեշտակ՝ մարմնաւոր աչաց:
այժմ՝ զմերգործութիւնս չարին իբրև
բարևս ցուցանէ՝ զի առաջնոցն՝ նիւթ
մեղաց զգալի գոլով՝ պատրէին տես-
լեամբն, իսկ այժմ իմաստնացեալ կրօ-
նաւորի՝ իմանալիքն են նիւթ մեղաց
նոցա:

*

Եկեղեցին Քրիստոսի՝ միամիտ է յիրս
հոգեւորս, խորագէտ ընդդէմ աշխար-
հի. այսպէս պարտ է և մեզ զմալ:

*

Եթէ քրիստոնեայ և ողի սուրբ ե-
կեղեցւոյ գոլն քո՝ ոչ մտիւթարեսցէ ըզ-
քեզ, ապա որպիսի՞ ինչ պարտիցի վ-
նել այն՝ որ ուրախ առնել կարիցէ ըզ-
քեզ. արդարեւ ոչինչ:

*

Եկեղեցի՛ որսլէս զվի հարսն առաջի
իւրոյ միոյ փեսային Քրիստոսի՛ յա-
ղօթս կայ, և միով ակամբ բորբոքէ ըզ-
սիրտ նորա ի սէր. այսինքն միայն ըզ-
փառս Քրիստոսի զկանելով:

*

Որք ի փիլիսոփայական խնդիրս տա-
տանէին և թռչէին, մինչ հաւատացին
բանից Աւետարանին՝ հանգեան ի նը-
մին, և զերեցին զմիտս իւրեանց ի
հնազանդութիւն Աւետարանին:

*

Մինչ բանք Աւետարանին մտածու-
թեամբ քննին և խնամին, յայնժամ
առաւել շնչեն, և առ արտաքս երեւե-
ցուցանեն զուժգնութիւն բանիցն Քրիս-
տոսի:

*

Ոմանք ունին զբան Տեառն, այլ ոչ
բացեալ զաչս. ոմանք ունին զաչս բա-
ցեալ՝ և ոչ նրազ, զբան Տեառն. բայց
տայ նոցա Աստուած. զի « իմաստու-
թիւն շրջի առ դրունս »:

*

Բագում՝ իրք զոն՝ յորս հակասական
են մարդիկ, այլ առաւել քան զամե-
նայն ի հաւատս և ի համբերութեան:

*

Պարս է թագուն լինել հաւատոց
մերոց, զի միտք մեր կատարեալ ող-
ջակէզ լինիցին Աստուծոյ. մի՛ ինչ խո-
րեալ նամաչորութեամբ մտաց յԱս-
տուած:

*

Շնորհքն Քրիստոսի զարմամալի եղև
ի Մարդաղենացին. զարմամալի եղև ի

սուրբն Պօղոս • լույց յոյժ առաւել զարմանալի եղև յաւազակն... (որ) յոր հաւատայր՝ զնոյն ի խաչին անարգարար բեւեռեալ տեսանէր:

*

Վշտացեալն վասն Քրիստոսի՝ մխլեթարի ի վիշտս իւր, յորժամ մտածէ զանմխլեթար վիշտս Քրիստոսի՝ որ վասըն իւր • զի յայնմ մտածութեան ճառագայթէ սէրն Քրիստոսի ի սիրտ վըշտացելոյն վասն Քրիստոսի, և այնպէս մխլեթարէ զնա՝ մինչ զի ամենայն դառնութիւն տանջանաց՝ ի քաղցրութիւն փոխարկի:

*

(Իւղարբեր կանայքն) թէպէտ տեսին զի վէմ մեծ թաւալեցուցին առ ի վալկել զդուռն զերեզմանին • սակայն մեծագոյն սէրն զոր ունէին ի սրտի, ըզծանրութիւն վիմին այնքան թեթևացուցեալ էր, մինչ զի եթէ ոք ասէր

Մագդաղենացոյն, թէ դուք բնաբը ի միասին ոչ կարէք շարժել զվէմն զայն, մա պատասխանէր, եւ միայն կարեմ շարժել զայն, թէ և այլք ոչ օգնեսցեն ինձ:

*

Հրեշտակն մտեալ էր ի վերայ վիմին՝ որ էր կալիարիչ զերեզմանին, որպէս զսպասաւոր տեղոյն՝ ուր եղաւ մարմին Տեառն իւրոյ, և որպէս պահապան սլատանացն Քրիստոսի և վարջամակին... նա և առ ի մուծանել զԻւղարբեր կանայսն ի ներքս:.. Դարձեալ, մտի ի վերայ վիմին՝ որպէս յաթոռ, առ ի քարոզել անտի զինուորացն նա և Իւղարբեր կանանցն և ամենայն մարդկան՝ զյարութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

*

Մահն Քրիստոսի յաղթեաց մահուան մերոյ, և կենդանացոյց զմեզ • իսկ յա-

ըութիւն նորա՝ կանգնեաց, և համ-
բարձումն՝ սրբացոյց: . . . Եւ այնքան
հաստատուն եղև յարութեամբն Քր-
բիստոսի յարութիւն մեռելոց, մինչ զի
մեռեալքն ի Քրիստոս՝ կոչեցան Ննչն-
ցեալք. իբրու թէ մահ նոցա է որպէս
քուն, յորմէ այնպէս յառնեն ի ձեռն
Քրիստոսի, որպէս ննչնցեալն յառնէ
ի քնոյ: Եւ զայս ունէին ի մտի ամե-
նայն մարտիրոսք, յորժամ՝ տարեալ
լինէին ի մահ. . . թէ, մահն իւրեանց
էր հանգոյն քնոյ, և ի մտանելն իւ-
րեանց ի քուն մահու՝ ապականացու
մարմնով մտանեն, ըայց ի յառնելն ի
քնոյ անտի, անապական մարմնով
յառնեն ի Քրիստոս Յիսուս:

*

Որ յամենայն սրտէ և ի վիւր քան
զամենայն ստեղծուածս՝ սիրէ զՅիսուս,
և այնու սիրով որոնէ, հարկաւորսպէս
զտաննէ:

*

Իւղարեբրցն՝ յետ լսելոյ ի հրեշտա-
կէն՝ Սէբն ընդ Խնդութեան մարտըն-
չէր, և Երկիւղն ընդ երկոցունց:

*

« Գողացան զմա մինչ մեք ի քուն
էաք » . . . Դուք՝ որ առ դրամ գերեզ-
մանին կայիք, զիմրդ ոչ զարթեալք ի
թնդմանէ թաւալման և շարժման վի-
մին: — Զինուորքն մինչ տեսին ըզ-
լազմութիւն արծաթոյն՝ զոր տային
նոցա, մոռացեալ զփայլակն հրեշտա-
կին՝ սկսան կուրամալ մտօք, փայլա-
կամբ ոսկոյն և արծաթոյն, և յանձն
առին խօսել զսուտն: . . Բահանայա-
պետքն՝ առ ի կարկատել զառաջին
սուտն՝ առաջադրեն (զինուորացն) խօ-
սել և այլ սուտս . . . (այլ) որպէս պա-
տառտուն հանդերձիւ. պատառտուն
հանդերձն ոչ երբէք կարէ կարկատիլ .
այսպէս և սուտն՝ սրտով ոչ երբէք կար-

կատի. սակայն սիրողք ստասացու-
թեամ՝ համարին թէ կարկատեն:

*

Քրիստոս է ի հոգւոջ առն քարե-
պաշտի՝ այն, որ ինչ է հոգիւմ ի մարմ-
նի. քանզի ինքն Քրիստոս է իբր հոգի
հոգւոյ առաքիմույն, զոր կենօք շնոր-
հաց կենդանացուցանէ. որպէս զի...
ամենայն գործք նորա լինիցին ոչ ըը-
նականք, այլ զերբնականք. և այնու՝
արդիւնաւորք առ կեանս յաւիտենա-
կանս:

*

Ո՛վ հոգի հաւատարիմ. մինչ փեսայն
քո Քրիստոս այսքան բազմազան եղա-
նակօք զայ առ քեզ, և կամի լինել
ընդ քեզ, ե՛լ ուրեմն և զու փոխարե-
ւաբար ընդ առաջ նորա, և ընկալ
ամենամեծ տենչամօք. ըսողձա՛ միշտ և
տենչա, զի Յիսուս լինիցի ընդ քեզ.
որպէս զի և զու տենչայցես այնու ընդ

Յիսուսի՝ և ոչ ընդ այլում. ցանկա՛ ու-
նել զնա միայն՝ զի մի՛ ցանկանայցես
այլում՝ որ ոչ իցէ նա և կամ՝ ոչ իցէ
ընդ նմա: Փափկութիւն և բերկրու-
թիւն Քրիստոսի տեսուն քո՝ է լինելն
ընդ քեզ. ուրեմն և բերկրութիւն քո
և հանգիստ՝ եղիցի լինելը ընդ նմա:

*

Քրիստոս վասն անիրար ապտակիմ՝
համար պահանջեաց, զի ընդդէմ քը-
մարտութեան էր. այլոցն լռեաց, զի
ընդդէմ անձին իւրոյ էին:

*

Առանց զխտութեան Սուրբ Գրոց՝ ա-
մենայն զխտութիւնք մեր և ըանք և
տրամարանութիւնք մտաց մերոց՝ իբրես
հիւլէ՛ հն առ ներբազոյն նախադասու-
թեամբք զլսին:

*

Մտեալ ի նաւն Քրիստոս՝ խօսէր ընդ ժողովրդեան, զի ցուցցէ թէ յաթոռոյն Պետրոսի քարոզէ աշխարհի զվերկութիւն :

*

Հիմն տան է հաւատքն . կարգք քարանց և չափակցութիւն՝ գործքն պատշաճեալք . կիրն՝ վախճան գործոյն . աշխատութիւն և տեսողութիւնն՝ վիշաք և կեանք . գաղտփար տանն՝ վարք Քրիստոսի . երկայնութիւնն՝ երկայնմատութիւն . լայնութիւնն՝ համբերութիւն . բարձրութիւնն՝ յոյս . ձեղունն՝ սէր . յատակն՝ խոնարհութիւն . չորեքին որմունքն՝ խոհեմութիւն, արիութիւն, ողջախոհութիւն, արդարութիւն . դուռն՝ հնազանդութիւն . դռնապանն՝ երկխոյն Աստուծոյ . սեղան կերակրոյ՝ զիրք աստուածային . դիտանոցիկն՝ տեսական կեանք . շունն բարապան՝ խիղճ մը

տացն . ծառայքն՝ զգայութիւնքն, որք պարտին հնազանդել մտաց և ծառայել օրինաց . տէր տանն՝ մխարն . տիկիւնն՝ կամքն . որդիքն՝ բարեգործութիւնք . բժիշկն՝ քահանայք . հիւրանոցն՝ խաղաղութիւն և միաբանութիւն ընդ ընկերս :

*

Որք մեկնեն զվի տող բանից Ս . Գըրոց, պարտին հայիլ նան և նախընթաց տողն և ի հետեւեալն, և ասլա վերահայեցմամբ նոցին՝ մեկնել զմիտս բանին :

Է

ԿԵԱՆՔ ԵՒ ՀԱՆԴԵՐՁԵԱԼՔՆ

Այեանք մեր ի պարանոց մեր կախեալ են՝ որպէս զմախաղ երկաշեայ ծակեալ, որոց զմին աչք յառաջոյ ունիմք և զմիւսն յետկոյս. և ունիմք երկս թշնամիս, այսինքն զսատանայ, զաշխարհ և զմարմին: Սատանայ ի յետկոյս աչքն արկանէ քարինս ծանրութեան ցաւոյ վայրկենիս, և աշխարհն ի յառաջակողմն արկանէ ըզսուտ ծաղկունս հեշտութեան կենցաղոյս, իսկ մարմին հաստալով ստութեան երկոցունցն՝ կարծէ քարինս յովս կրել ի թիկունս իւր, և ոչ ընթանայ զկնի Տեառն: Երբեմն եւս կարծէ ծաղիկս բագումս լցեալ ի մախաղն և հոտոտել կամի, և կասի ի ճանապարհէ Տեառն. և ոչ զիտէ եղկելին թէ

ծակ է մախաղ իւր, և ընդ ձգել ծաղկանց և քարանց՝ անկանին ի վայր, և ոչ մնան անդ զմի կէտ: Վասն զի ամենայն ցաւք և հեշտութիւնք ի վայրկեանս յայս մի կէտ են. վասն զի անցեալն ոչ դառնայ, և սուպօգայն հասանէ, և մնայ միայն մի կէտն. և միոյ կիտի ցաւն՝ ոչ է ցաւ, և հանգիտոն՝ ոչ է հանգիտ: Ո՛հ, ոհ, վա՛յ մտաթափ և խելագար անխարհախրոց. զի վայրն միոյ կիտի ցաւոյ կամ հեշտութեան կենցաղոյս՝ վաճառեն զանհուն Աստուած և զյաւիտենական բարին, տրտնջելով ընդ ցաւս կամ հեշտանալով յախորժելիսն:

*

Կեանքն այն որ ոչ ունի կայունութիւն, այլ գոն իւր յանցաւորութեան և ի պակասման կայանայ՝ ոչ է իսկական կեանք... այլ առն բարեպաշտի որ զկեանս և զամենայն գործս և զինչս իւր շարակարգեալ է ի փառս

Աստուծոյ, ոչ է ունայն, այլ լի փառօրն Աստուծոյ, և լի արդեամբք, որոց հետեւին բարիք կայունք և յաւիտեանականք:

*

Ոչ յուսամք յողորմութիւն և յօգնութիւն այլոց, այլ յայմ՝ որ տայ կերակուր ձագուց ագւաւուց, սպարզեւնոցէ նա եւս առատապէս զպէտս ժողովելոցն յանուն նորա:

*

Ճանապարհ կենացս՝ միջոց լսն է կամ սրան արքայութեան երկնից:

*

Սովորութիւն՝ որչափ գալչելի իցէ և չար՝ նոյնչափ և զամօթ և զպատկառանս ի բաց մերժէ:

*

Յոչընչէ զորով՝ կարի տարածիզք եմք յերանութեանէ:

*

«Նեղ դուռն» . հեշտասիրութիւն մեր և հակումն առ ունայնութիւնս՝ արարեալ է նեղ և ոչ ըստ իմքեան: — Որպէս աչք խամզարեալք՝ է զի մեծս տեսանեն զիլս և է զի փոքր քուն զորեմն, այսպէս և աչք հոգւոյ մերոյ խամզարեալ ի բնութեանէ, զըժուարուտ և զամծուկ ճանապարհի դժոխոց լայն և ընդարձակ և զիւր տեսանեմք, և զլայն և զհանգստարար ճանապարհի արքայութեան՝ նեղ և դժուարին:

*

«Իջին ամօրեք», ևմ . Որպէս երեք սեռք իրաց մարտնչին ընդ տան մարմնաւորի, այսպէս և երեք սեռք փորձութեանց ընդ մեզ . հախ, աշխարհս

հակառակի՝ ստիպելով զմեզ ի սէր իւր, և որպէս զամծրեւ կաթեցուցանելով ի սիրտս մեր զսէր ընչից, զսէր պատուոյ և զսէր հեշտութեան. և աստուածային սէրն՝ որ է ձեզում տան մերոյ, ոչ թողու անցանել անծրեւաց, եթէ հիմն մեր որ է հաւատն՝ իցէ վրմացեալ և հաստատեալ ըսրի գործով:

*

Ջոր ինչ՝ միայն ի մարմնաւոր զգայութեան մերում ունիմք ի հոգեւոր իրաց, ոչ եմ մեր, քանզի դիւրաւ յափշտակին ի դիւաց. քայց զոր ունիմք նաեւ յախորժակս հոգւոյ մերոյ՝ այնորիկ եմ մեր. և յայնցամէ կարեմ բուսանել արդիւնաւոր գործք՝ առ կեանսն յափտեմականս:

*

Բազումք որք զգեհեանն միշտ առաջի աչաց ունէին, ի գեհեանոյն զերծեալ փրկեցան. քայց ոչ որ՝ որ... ի մո-

ուացոնս էարկ՝ ի գեհեանոյն յայնմամէ զերծաւ:

*

Ս. Պետրոս սրտաւնդեալ երթայ զկնի Յիսուսի, քայց րացագոյն՝ վասն զի երկնչի. նախ փայխեալ ի ձեռն երկիւղի, և յետոյ դարծաւ երթալ զկնի նորա՝ ի ձեռն սիրոյ. և ի գնալն իւր՝ սէրն ստիպէր մերծեմալ Յիսուսի, և երկիւղն յետս վամէր զմա... Երկիւղն և Սէրն ի սրտին Պետրոսի արարին մեծագոյն մարտ:

*

Եթէ առաւել զհամղերծելոց խորհէար քան զներկայիցս, վաղու եւս էարք կայտարեալք:

*

Եթէ հաւատաս ամմահ զԱստուած և զհոգի քո, է՞ր ոչ նախահոգաս վասն ամվախճան կեմացդ, զոմեա այնչափ,

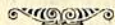
որչափ թէ զխտէիր քեզ հարիւր ամս
մնալ ի տեղոջ ուրեք:

*

Արքայութիւն երկնից յոչ ումեքէ,
ստացեալ լինի, եթէ ոչ. ի մնամէ՝ որ
նախապէս վաճառեալ լիցէ զիդս խր:

*

Զբացումն դրամն արքայութեան՝
ստտէն պարախմբ խնդրել, զի անդէն
զմուտն ունիցլոյսք: Դարձեալ, դուռն ար-
քայութեան՝ ստտէն միայն բաղխեցեալ
լինի... ի ձեռն արդիւնատր գործոց
բարեաց և աղօթից:

Ը

Ա Շ Խ Ա Ր Տ

Աշխարհն ունի երկու սողամի, որոց
մին բնեզեայ և միւսն փշեայ, այս-
ինքն հեշտութեան և ցաւոց. և անցու-
ցեալ է զսիրա մարդկան ի նոսա՝ որ
պէս զօղամանեակ. և ընթամալով ի
վերայ նոցա սիրտք մարդկան միշտ կը-
տրեն զասղանիւն, և ոչ մնան մի կէտ
ի վերայ նոցա: Բայց որպէս և կոյր
անբան ուն ստէ, վաճ վաճ, զի ի վե-
րայ բնեզոյն կամ ես, և միւսն ստէ.
վայ վայ, զի ի վերայ փշոյ եմ ես.
և երկորեան ևս են սուտ: Քամզի յամ-
ցաւորութեան ոչ ցաւողն ունի զցաւ,
և ոչ հեշտացողն զհամզիւտ:

*

Սէր աշխարհի և Քրիստոսի՝ հակասակամբ են, զի սիրի Քրիստոս երբ ճանաչի, և սիրի աշխարհ՝ երբ ոչ ճանաչի. ասի Քրիստոս՝ երբ ոչ ճանաչի, ասի աշխարհ՝ երբ ճանաչի. աստի յայտ է՝ զի կոյրք միայն ատեն զՔրիստոս և սիրեն զաշխարհ. իսկ լուսաւորեալք՝ սիրեն զՔրիստոս և ատեն զաշխարհ:

*

Չար է ամենայն անցական բարի, և յոյժ չար՝ ո՞ր յայսմ՝ ժամու գոյ և ի միտումն ոչ, և ապա ամենեւին իսկ ոչ:

*

Քրիստոս ատելի եղև աշխարհի.
1. զի ատէ զամենայն աշխարհայինս. 2. զի ոչ կամի խաբել կամ խաբիլ. 3. զի սիրէ զմեզ որպէս զանձն իւր, այլ

աշխարհայինք զայլ սէր պահանջեն ի մամնէ, ըստ զիւրի բնութեան:

*

Եթէ մարմին եմք Քրիստոսի, ցուցուք զչարչարանացն նշանս:

*

Եթէ որ սիրի, զայս՝ որչափ պարտն է՝ և զովն առաւել քան զայն, ուղիղ է սէրն:

*

Չէ պարտ կենցաղականաց զքեզ քարշել, այլ քեզ զմոսս, առ ի կիրարկանել ըստ կամաց վնճարտարապետին:

*

Թէպէտ յաշխարհի եմք, այլ հմար է մեզ զգուշանալ. որպէս թռչունք՝ որ ի պէտս կերակրոյ միայն իջանն յերկիր, և առեալ զփշրկիմ՝ դառնան յօղս:

*

Է կէտ քաղցրաշունչ՝ որ կլանէ գօը-
կունս մերձեցեալս ի քիման, վասն հո-
տոյն, և զեւն ի ծովու աշխարհիս շնչէ
զքաղցրութիւն հեշտութեան, և մար-
դիկ զիմեն ի բերան նորս:

*

Փարթամն ի սարսուռ, աղքատն ի
մուր, միջակն ի հուր, այլքն ի ջուր .
(ամենեքին ունին զլրեանց խէթ):

*

Զլք յաշխարհի աստ արարած՝ որ
լցցէ զբաղձանս մեր, քանզի ստորեւ է
ամենայնն քան զհոգիս մեր:

*

Ո՛վ աշխարհ, աշխարհ, յեսս դար-
ձուցանող զմիտս քո յԱստուծոյ, և ի
հրամանաց սիրոյ ընկերիմ, և ամն-
նայն մատամբդ եղեալ աչք սոտ ի տե-

սանել միայն զչարաշահութիւն ընչից
և մամոնայի. զիտեմ զի զրպարտեալ
դատափետ առնես զմեկնութիւն աւե-
տարանական բանիցս՝ որ ասաց, թէ
յորժամ պիտոյ իցէ փոխառուին առ
նուլ դրամ՝ պարտական է փոխատուն
ի հրամանէ (Աստուծոյ) ոչ խնդրել
յեսս: . . . Բարեոք առնէիր թողեալ ըզ-
դատումնդ և զսէր մամոնայիդ, զոնեա
սակաւ ինչ մոռացեալ՝ դարձուցանել
զաչս քո առ Աստուած և առ հրա-
մանս նորս, որով ընկալեալ զոյս շը-
նորհաց՝ մամաչէիր զունայնութիւն քո:

*

Արծուկք առ իրս մարմնաւորս, և
խլուրդք առ հոգեւորս . այսինքն, սրա-
տեսք առ անցաւորս և կոյրք առ յա-
վտենականս:

*

Սէր աշխարհիս և հեշտութիւն նո-
րա՝ է այնպիսի իմն թակարդ՝ որ մի-

այն զկոյրս ըմբռնէ, այսինքն զոչ ճա-
նաչողս զինչութեան հեշտութեան. և
ոչ երբէք զայնոսիկ՝ որք ճանաչեն զինչ
ինչ գտն ի նսիւն:

Թ

ՅՈՅՍ ԵՒ ԱՆՅՈՒՍՈՒԹԻՒՆ

Պսակ յաղթութեան է սատանայի,
յորժամ հաւանեցուցէ զոր թէ չկա-
րէ յաղթել չարեաց իւրոց:

*

Աղաչեմ զքեզ, Տէր, թողուլ ինձ,
ոչ վասն իմ, այլ վասն քո. քանզի
եթէ խնդրիցեմ ի քէն թողուլ ինձ
վասն իմ՝ մինչ ես բաց ի պատժոց ոչ
ինչ այլ արդիւմաւորեմ, ի հարկէ յու-
սահատիւմ. բայց եթէ հաճիցիս թողուլ

ինձ վասն քո՝ մինչ ամենայն պատիւ
և փառք վայելեն քեզ, ի բարեգթու-
թիւն ողորմութեան քո յուսացեալ քա-
չալերիմ:

*

Պետրոս՝ հաւատովն ընթանայր ի
վերայ չուրց, և թերահաւատութեամբ
ի բռնութենէ հողմոյն ընկղմիւր. . . .
Սատուութիւն հողմոյն՝ պատճառեաց
զերկիւղ մեծ զգայութեանն Պետրոսի.
և երկիւղն զգայական ճեղքեաց զմիտս
Պետրոսի և արար երկմիտ. զի մի
մասն մտաց իւրոց էր ի բանն Քրիս-
տոսի՝ զոր ասաց, Ե՛կ, և միւս մասն
էր ընդ երկիւղին զգայութեան, որով
կասկածէր թէ գուցէ ընկղմիցի:

*

Աղաղակ Քանանացոյն՝ էր որպէս
զքաղցր սեղեղի յակամջա Քրիստոսի,
որով յոյժ զմայլէր, վասն որոյ և ոչ
տայր շուտով զպարգեւն, զի ընդ երկար

երզիցէ զնոյն երգ աղայանաց. յորում էին մեծագոյն համեմատութիւնք խազից և ելեւէջք վանկից. զի յաղաղակին յայնմիկ՝ էր խոնարհութիւն խորին, որով իջանէր ի վայր. յոյս և հաւատ բարձրագոյն՝ որով ելանէր ի վեր. և յարատևութիւն երկար՝ որով յառաջադիւնէր և անլռելի ծայնիւ աղաղակէր: Ուստի ոչ սաստիւ աշակերտացն Քրիստոսի՝ որք սաստէին միմալռել, զաղաղակն թուլացուցանէր, և ոչ ի Քրիստոսէ զպատասխան ինչ ոչ առնըլովն՝ զյոյսն նուազեցուցանէր. այլ ի սուրբ և ի խոնարհ յամառումն իւր, այսինքն յաղայնին և յաղաղակին և ի խնդրեւն զողորմութիւն ի մահմէ՝ զոր ամենաղորմ զոլ հաւատայր, անշարժեւի մնայր:

*

Ոչ էր պարտ (Առաքելոցն) տարակուսել թէ հաց ոչ ունին. զի վարդապետն իւրեանց՝ էր իմրեանց ամենայն

ինչ, և մինչ ունէին զնա որ էր ամենայն ինչ, չէր սլարտ զրատիլ ոչ ըզհացէ և ոչ զայլմէ իրէ:

Ժ

ԽՈՆՅԵՄՈՒԹԻՒՆ ԱՐԳԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՆԻ ԱՅԼ ԱՌԱՔԻՆՈՒԹԻՒՆՔ

Չգուշանալ առաւել պարտիմք ի մէնջ, զի ի մէնջ վնասիմք, և յաւէս ի սնանանանէ մերմէ:

*

Ո՛վ մարդ, այնպիսի տտացիր գործս, որ յատուկ իցնն մարդոյ:

*

Պարտ է զնել ի մտի, թէ ոչ որ է կատարեալ, և ոչ մեք, այլ յուսամք լինել:

*

Արթում կալ ըստ Տեառն բանի, է զգուշանալ ի վերայ գործոց և ուղղել զմտիմ ի կամս Աստուծոյ:

*

Քաջիկ եւս կարէ որ տեսանել զամծն սահեալ կամ սահական. քան զըմկեր իւր, զի հոգի և ամծն ըմկերին ոչ է յիւրումն:

*

Սերմն արկեալ ի վերայ ճամապարհի պտակէ զայնոսիկ, որք բաց թողում զվիսս ի մուտս չարին և բարոյ, և թէպէտ զայ բանն Աստուծոյ, այլ հասանէ և զեւն և խլէ:

*

Որ կամիս միշտ զբարին՝ և ոչ յաշողիս, մի՛ յուսահատիր, այլ կամեաց միշտ և հանապագ:

*

Որպէս ոչ հարկ ի վերայ կայ արեթի յինքն ձգել զհուր, այսպէս և մեզ զարհամարհանս:

*

Քրիստոս փութացոյց զՅուդա երթալ առնել զոր կամին, ոչ վասն կանխելոյ զխաչն, այլ առ ի հեռացուցանելոյ ըզՅուդա յաշակերտացն:

*

Ընդ տասն սրբոց յաւուրս տասն հազիւ սրբանամք, ընդ միում չարի՝ ի միում աւուր ասպականիմք. քանզի դիւրին է միոյ զծանր կշիւ ի վայր հովիւ, քան տասանց ի վեր ամբսումալ:

X

*

Շողոքորթիմ սպանանէ (որպէս ի. դ),
յանդիմանութիւն յարուցանէ՝ որպէս
քացախ զճոռնկ (միջնա) :

*

Աստուածային բանք ի կարգ, ի կը-
շիւ և ի չափու եղեալ կան, իսկ մեր
զընդդէմն զործելով կարգացն՝ ծան-
րացուցանենք մեզ զբարին. զոր օրի-
նակ. Որ ատէ զեղբայրն՝ մարդասպան
է. և այս ծանր թուի, զի իբր ի հար-
կէ կամխնք ատել զեղբայրն: Մակայն
զոյ անիւ որ շարժէ և դիւրացուցանէ
զայդ. այս է համբերութիւն վշտաց և
վնասուց: Ծանր և անշարժ թուի և
այն. այլ զոյ սյլ անիւ. այսինքն, ոչ
սիրել զամձն և զկրտսն, և այս դիւրին
ինչ է. բայց մեր կապեմք յիմարու-
թեամբ զդիւրաշարժ անիւն, և այնու
անկարելի գործեմք զայլոցն շարժումն:

*

Նա է այժմէն կամաւ ընթեռնուլ
զգիրս յետնում ատենին, քան յայն-
ժամ ակամայ և ի գուր:

*

Ամենայն վիճակ ունի զօձն՝ յորմէ
փակչիս:

*

Որպէս վնասէ զետ զարտուղի յըն-
թացից, այսպէս և գործ՝ թէ և բարի՝
որ յայս և յայն միտիցի:

*

Բազումք առաջադրեն առաքինանալ,
և ի դէպ ժամուն վրիպին. քանզի ոչ
հաստատուն կամօք առաջադրեն և ոչ
միտ դնեն ամենայն հնարից՝ որովք
մարթի յառաքինութիւնս ժամանել:

*

Քամզի ամենայնի երկու ծայրք են,
բարեմիտն զբարւոյն բուռն հարկամէ,
որպէս զկարասէ՝ որոյ մի յունկանցն
խարխուլ իցէ, նա զհաստատուոյն ունի,
իսկ չարասէրն՝ զսկարէն:

*

« Եղբրուք խորագէտք իրրեւ զօծս,
և միամիտք իրրեւ զաղանիս »: Երիւք
երեւի խորագիտութիւն օծին. Ա. ծած-
կելով՝ զգլուխն և դնելով՝ զբոլոր մար-
մինն փոխանակ նորա ի վտանգի. Բ.
թողլով՝ զհնացեալ մորթն՝ ընդ մեղ ծակս
անցանելով. Գ. դնելով ի գետնի զմի
յակամջացն և զփխսն տտամբն ծած-
կելով, զի մի՛ լուիցէ զծայն թուփին:
Ըստ այսմ՝ պատուիրի առաքելոց. առ
ի պահել զգլուխ իւրեանց զՔրիստոս և
զհաւատս, դնել ի վտանգի զանծինս
մահու, ընդ մեղ ճանապարհս արքա-
յութեան զնալով՝ մերկանալ զհին մար-

դըն՝ գործովք իւրովք. և ի ձեռն մը-
տածութեան գերեզմանի և աուրն դա-
տատանի՝ խնուլ զակամջս յերկրաւոր
հեշտութեանց և շողմութեանց:

*

Յերիս յայտնի և միամտութիւն ա-
ղանոյն. Ա. զի կրէ զչար և ոչ բար-
կանայ. Բ. ոչ շփոթի ի կրիցն. Գ. ոչ
դադարէ ի ձմեռոց ի յափշտակել մարդ-
կան զծագս իւր: Ըստ այսմ՝ պատուի-
րի չբարկանալ ընդ հալածողսն, ոչ
շփոթել ի վիշտս, ոչ դադարել յաշ-
խատութեմէ և ի քարոզելոյ, թէպէտեւ
եղծանիցեն և ի դերեւ հանիցեն զար-
դիւնս նոցա:

*

Մին (Մովսէս) օրէնսդիր, և միւսն
(Եղիա) մախանձաւոր օրինաց... բե-
րեալք եղեն (ի Թափուր). զի Առա-
քեալքն՝ ի Մովսիսէ՝ զհեզութիւն և յե-
ղիայէ՝ զմախանձաւորութիւն ուսանիցին:

*

Տէրն մեր ամենայն ասպաշխարողաց
զմեքումն խոստացաւ, զօր վարուեան՝
ոչ երբէք ումիք մեղուցելոյ՝ խոստացաւ:
Եւ այս. . եղև մեզ մեծագոյն պարգև
և ողորմութիւն. քանզի այնու սոխ-
պիմք յամենայն աւուր զգաստ լինել,
և ոչ զքնով ունայնութեան աշխարհիս
ամկանել:

*

Մարդն՝ յորմէ պահանջի աննել ըզ-
րարին և խորշել ի չարէն, գոյ (նորա)
կարողութիւն սու այնս:

*

Ամանդ վարուց՝ լուծիւնն առաւել
հնչումնաւոր է՝ քան զամենայն շա-
տախօս պատասխանի արդարացուցա-
նող:

*

Իմաստունն՝ ոչ գամենայն զոր կարէ՝
առնէ, այլ զոր սրտոշամ և արժան է
լստ տեղոյն, ըստ անձին և ըստ ժա-
մանակին:

*

Ոչ հայելն ի պարագայս (և գոր-
ծել) է յասկութիւն անասնոյ քան
մարդոյ:

*

Որ ի ներքս ի սրտին ոչ ունի զուրա-
խութիւն՝ ի ձեռն առաքինութեանց, է
որպէս անկենդան մարմին. զի ուրբան
այլ ոք շարժելով առնիցէ քայլել, ոչ
երբէք ընդունի զկենդանական քայ-
լումն:

... ❧ ...

ԺԱ

ԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՅԻՄԱՐՈՒԹԻՒՆ

Որպէս փոքրիկ ձեռն ոչ կարէ կրել համանգամայն ի յինքն զերկուս կամ զերիս ընկոյզս, մոյնպէս և կարճամիտն զերկու կամ զերիս սպտուէրս:

*

Յիմարքն գործեն զչար՝ և կամին միշտ լինել ընդունելի. որմն զբարձրութիւն իւր ըստ բարձրութեան հիմանն կարէ տանել:

*

Յիմարքն ի մուլար հաւատոյ սու ճըլմարիտ հաւատն զալ՝ համարին զայն միայն ինքեանց արդարութիւն և սըրբութիւն:

*

Յիմարն երբ իցէ ի հարիւրերորդ աստիճանի և տեսցէ զինքն իջեալ յինմըսուն և ինն, արկանէ զինքն ի վայր մինչեւ ի գետին: Իսկ խմատունն մերհակ այսմ՝ եթէ ի հարիւրէն մինչեւ յառաջին աստիճանին տեսցէ զինքն, մնայ անդ:

*

Առաջին սահման յիմարին՝ կամ ոչ բնաւ խօսիլ, և կամ միշտ խօսիլ:

*

Զյիմարն յորժամ զգուշացուցանես՝ յուսահատի, և երբ յուսադրես՝ անզգուշանայ:

*

Որպէս մամուկ ի ծնանելն սկսանի մեռանել, նոյնպէս և խմատակքն յու-

տանելն սկսանին յիմարիլ . վասն որոյ
այսպիսիքս ոչ կամին գուտամն :

*

Որպէս կաթ մի մեղր միշտ ի մէջ ծո-
վուն կորնչի, նոյնպէս և մի իմաստուն ի
բազմութեան յիմարաց . և պատճառն
է՝ զի չունի վկայս, և ամտես հաւատք
զժուարին իմն են յիմարաց : Եւ կորնչի
ոչ ըստ ինքեան, այլ ըստ յիմարացն,
զի ոչ հաւատարմ ի նա՝ և ոչ շահին
ի նմանէ, և այսպէս կորուսանեն զնա
ստ յինքեանց :

*

Յիմար հնազանդն երբ զպատճառ
իրին հարցանէ և ասիցես զմին, մա
զնորին եւս հարցանէ, և թէ զնորին
եւս ասիցես, հարցանէ զվխտայն եւս, և
այսպէս արտաբերի յանհունս :

*

Յիմարքն ի խնդրել զպատճառ իմիր,
նմանին այնմ՝ որ կամի ջրով ծովու
բժշկել զծարաւ իւր :

*

Եթէ տաս պատճառս վասն ուղղե-
լոյ զչար կարծիս անմտաց՝ լրբանան,
հառնարելով զինքեանս գոլ իմն, և թէ
ոչ՝ ամենեւիմք յուսահատին :

*

Անհնարին յիմարութիւն է ի մար-
դիկ՝ վրէպ գորով ի մեծէ բարւոյ՝ կա-
մել զրկիլ և ի փոքունցն . որգոն, երբ
ոչ կտրէ գոլ աստուածարան, յայն-
ժամ չկամի և բարոյական լինել . ար-
ժանի են այն յիմարք և ի փոքրա-
գունէն զրկիլ բարւոյ :

*

Զիք սպեղանի անմտութեան :

*

Երկվարք քարուտ երկրի ոչ զիտեն
արշաւել, և ոչ թիրտ մտաց ընթացք:

*

Յլմարք՝ իւրեանց վնասուք ջանան
իշխել այլոց, կամ գոնէ իշխող երեսել:

*

Որպէս եթէ դարբին զերկաթն հրա-
ցեալ ոչ կուանեսցէ առժամայն՝ սլաղի
և ոչ կովի, այսպէս եթէ համբակ ոչ
վաղ զուսմամբ բերցի՝ ըթամայ:

*

Որպէս սիրով բախմամբ կուանի՝ ոչ
կակղի երկաթ, այսպէս և յուսման
ստէպ դարձ պիտի:

*

Սողոմոն՝ միայն իմաստուն էր, այլ
ոչ նաեւ իմաստութիւն:

ԺԲ

Մ Ա Հ

Սու ցամաքեալ լեզուք մեռելոց՝ զմահ
բարոզին:

*

Որպէս ցեց ի հանդերծի, և ժանգ
յերկաթն, այսպէս և մահ ի ծոցի:

*

Դառն է մահ՝ մեծատունց, զի զար-
մատս սիրոյ իւրեանց խաղացուցեալ
են ի խորս աշխարհական ընչից:

*

Կապկի երկու որդիք էին. զսիրելին
ի զերկս իւր զգուէր, զատեցեալն յուս
իւր կրէր. ի զալ առիւծու՝ թող զոր

ի գրկին և փափեալ, և եկեր զնա
 զազանն, իսկ որ յուսին կայր զեր-
 ծառ: Այսպէս և մարդիկ՝ ի մահուն
 ձգեն զհեշտութիւնս ի գոկաց, և մնան
 ի վերայ նոցա վիշաքն զոր յուս ար-
 կանէին:

*

Դրօշակ և նշան մահուն, որ է սպի-
 տականայն հերաց:

*

Յիշատակաւ մահուանդ՝ եթէ չար
 իցէ զործն՝ (զոր զործես), յետս ընդ-
 տանուս. և եթէ բարի իցէ՝ շերմե-
 աանդութեամբ զործես. և եթէ ան-
 զանազան իցէ՝ ի փառս Աստուծոյ վեր-
 ածես: Եւ այսպէս յիշումն մահուան՝
 լինի կառավար և զարթուցիչ քեզ ի
 համայն զործս քո:

*

Դիւրին է զգաստանալ ի ժամանակի
 առողջութեան, քան ի ժամանակի մա-
 հուան:

ԺԳ

Մ Ե Ղ Թ . — Փ Ո Ր Զ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Թ

Մ Ա Տ Ա Ն Ա Յ

Ի թողուլ լքանել Աստուծոյ զմեղա-
 ւոր, ասեն դեւք. « Հալածեսցուք, հաս-
 ցուք նմա »:

*

Թէպէտ եւ մեռանի հայր՝ թողու որդի
 նման ինքեան. և մեղք մեռեալ՝ թո-
 ղուն զսովորութիւն:

*

Եթէ զյանցուածս ընկերիդ և զդատելն քո զիցես ի կշիռս, զքոյդ ծանրագոյն գտցես:

*

Քրիստոս յանձն էառ զմահ, զի մի երեսնացին մեղք:

*

Ոչխարք՝ ի մերձիլ մրրկի առաւել խայտան, այսպէս և մեղաւորք ի մեծնալ բարկութեան Տեառն:

*

Սատանայ՝ ըստ զանագան անուանցն ունի և զգորութիւնս. առիւծ է՝ յորժամ տայ յայտնապէս զմեղս գործել, օձ՝ յորժամ ծածկարար, աղուէս՝ մինգութեամբ, ևն:

*

Շիղ դիւրարեկ է ողջախոհութիւն:

*

Սովորութիւն՝ որչափ զարշելի իցէ և չար՝ նոյնչափ և զամօթ և զպատկառանս ի բաց մերժէ:

*

Ձեռուդ չեման Տէր ի թարոր, զի մի առաւել լիցին մեղք նորա, մատնելով զփառաւորեալն Աստուած:

*

Ձոր օրինակ, է ինչ որ խրովի շարժի այլ և մեք կարեմք զայն շարժել, այսպէս և կամք մեր՝ շարժի մեզէն և յԱստուծոյ. յորժամ ի մէնջ՝ չար է, եթէ յԱստուծոյ՝ բարի:

*

Զամենեսին կոչէ Տէր ի բառնալ ըզ-
խաչն. որք յօժարութեամբ զան՝ տայ
նոցա և վարծս. իսկ որք ոչ՝ զնոսա
բռնութեամբ ձգէ և ի վարծուց գրկէ:

*

Սատանայ նման է յուղկամարի, որ
վիրատորեալ զմարդ, ձգէ առ տեղւոջն
ակն սլատուական և գնայ. եթէ շփոթի
մարդն՝ ոչ գտանէ զգոհարն, իսկ եթէ
անյողղորդ կայ՝ առնու: Սուր դժոխոց
և սրակ արքայութեան թուի ի ձեռս
նորա. որք խոնարհին յետ փորձու-
թեանց՝ առնուն զսրակն. իսկ որք
ոչ՝ կորուսանեն:

*

Որպէս յղացեալն յարգանդի՝ յա-
ւուր միում ծնանի, այսպէս և որ յղն-
նայ զցասս իրկք մոլութեան՝ յաւուր

միում ծնանի զամիրաութիւն այնր
մոլութեան:

*

Մինչ կամք և միտք մարդոյն չաշա-
ման՝ խօսի զստեանայն որ ոչ էր սրժան:

*

Պիտոյ է մեղուցիւղցն ի ժամանակի
իւրում ապաշխարել, որպէս զի ինքն
զմեղս թողցէ, և ոչ թէ մեղքն զինքն:

ԺԴ

ՎԻՇՏՏՔ ՀԱՄԱԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՌԵԼՈՒԹԻՒՆ ԱՆՁԻՆ

Յաւուր յորում վշտացար և արհամարհեցար ի ճառայութեան Աստուծոյ, յայնմ աւուր իսկական պատկերես Քրիստոսի. իսկ յորում ոչինչ կրեսցեր՝ երկրայելի է:

*

Բոլոր տիեզերքս շուրջ պատեալ են խաչիւ և վշտօք. և են սոքա իբրես հանք ոսկւոյ, ուստի խոնարհք և աստուածասէրք հանեն համբերութեամբ զոսկի քարեաց գործոց՝ զնել զարքայութիւն: Բազում են վիշտք և նեղութիւնք յաշխարհի, զի մեծագին է ար-

քայութիւն: Արդ կուտեսցուք զփայտ խոնարհութեան և դիցուք ի նմա զհուր սիրոյ, և վրով համբերութեան փչեալ հայեսցուք զմեղութիւնս, և ժողովեսցուք զարդիւնս:

*

Դիւրագոյն է ապականեալ բնութեան՝ տանել չարի քան բարոյ. և պատճառն է, զի չարն աւաւել հսմեմատի նմա՝ թէպէտ և տանջէ, քան զբարիմ՝ որ ի համգոտեան պահէ:

*

Եթէ մարմին եմք Քրիստոսի, ցուցցուք զչարչարանացն նշանս:

*

Պարտ է ակն ունել միշտ նեղութեանց և վշտաց, որպէս զի ի զալմ՝ մի՛ զժուարեսցուք, և եթէ բարիք պատահեսցեն՝ զոհութեամբ ընկալցուք:

*

Խաչիւ և չարչարամօք և ամենայն առաքինութեամբք՝ կամեցաւ Քրիստոս զՄեխիայի հատաստ սուռուլ, և ոչ փառօք զնոյն ուսոյց և հետեւողացն. և բանալիս արքայութեան երկնից՝ արար զխաչն և զչարչարամս:

*

Աւանդ թշուառութեան մտաց մարդոյ, որոյ կեանք երանական՝ արեամբ և չարչարամօք Որդւոյն Աստուծոյ է վերաշահեցեալ. բայց ինքն կամի և կարելի համարի՝ առանց կրելոյ զչարչարանս և զվիշտս վասն Քրիստոսի, ամենայն հանգստութեամբ և ըստ կամաց իւրոց ընթանալով՝ ժամանել առ Քրիստոս և ժառանգել զկեանսն երանական:

*

Յորքան ժամանակս օծս այս (ինքնառահաւանութեան) տողայ ի հանաչման և ի կամեցողութեան մարդոյն, յիրավի զժուարամայ նմա համբերութեան առաքինութեանն:

*

Յուժամ զմահն նորա (Քրիստոսի) մտածիցեմք, գործունէագոյն մտրակ շինի մեզ և հարկազրէ՛ զմեզ՝ մեծառ համբերութեամբ սամնել ամենայն վըտաց որք համղիւպիցին մեզ:

*

Կարի ախորժական է ծայն ծաղկանացն, և առանել զուարճացուցանել զքեզիս, քան զամենայն արուեստս տաղսց և քնարաց:

*

Որ ազատ կամօք ոչ կարէ իշխել ի վերայ անծին, նա ոչ ունի գփրխատու իշխան ի վերայ իւր:

*

Կարեօք և ցանկութեամբ զինքն խաչել, է ներքին շարժմանց անդու արձակել զընդդիմութիւն որպէս հրացան:

*

Արդարեւ բունամայ մարմին. բայց ոյց. յուլացելոցն և ծուլից և զեղխից:

*

Փորձութիւնք սրբոց, որպէս սրբոյն Գրիգորի Մեծի, Բենեդիկտոսի. ևն, ոչ այնչափ ի թելադրութենէ մարմնոց էին, զոր խիստ պահօք և ճգամիք մեռուցեալ իմն էին և անզբաղք ի հոգեւորաց պարապմանէ. որքան ի սալրանաց զիւին, զոր յարուցանէր Տէր ընդ-

դէմ՝ նոցա ի կրթութիւն. և նորա արխապէս արկեալ զանծինս ի նորանոր ճգունս՝ յամօթ առնէին զնա:

*

Արդար է որ նախատէն զիս, զի րազում անգամ յանցեսայ և զչար բարի համարեցայ:

*

Սուրբք ոչ տանէին զըպարտութեանց համբերութեամբ, այլ զըպարտութիւնսն ոչ համարէին նոյնպիսիս, այլ ճշմարիտս կամ ճշմարտանմանս. իսկ վասն յայտնի զըպարտութեանց՝ անխռով կային վասն Աստուծոյ:

*

Շահեցուցանել զքաներար՝ է զպարզեան Աստուծոյ՝ եթէ բնական և եթէ զերբնական՝ արկանել յօգուտ անծին կամ յընկերին. և յայնժամ անհնրանբարքն յորս հաղորդիցին. զոր օրի-

նակ զխտութիւն, արուեստք, ևն: —
Իսկ ծառայք, աղքատք, բամբասեակք,
ևն, համբերութեամբ և հպատակու-
թեամբ շահեցուցանեն զքանքարն՝ օգ-
տելով և հաճեցուցանելով զայլս:

ԺԵ

ԽՈՒՍԱՐՀՈՒԹԻԻՆ ԵՒ ՀՊԱՐՏՈՒԹԻՆ

Ա՛ռ քեզ զխոնարհութիւն և զհնա-
զանդութիւն, և եղիցիմ քեզ խողո-
վակք ամենայն շնորհաց:

*

Կամք ոչ յօգուտը ծայն է: որ ընդ
օդս ցլնդի, այլ արդիւնք մտացն հա-
ւանութեան:

*

Որ քաջ ի վատ առնուցու՝ թէ չէր
արժանի և ոչ որդն մի լինելոյ, ոչ
ընաւ նախանձէր լաւագումաց. և ի
յետիմ անարգ վիճակին՝ տակաւին գո-
հանայր զԱստուծոյ վասն զոյգն պար-
զելին որ անհրաժեշտ է մարդոյ, այս-
ինքն բանականութեամբն ձկր: Ապա որ
լաւաց նախանձի՝ արժանաւոր զրէ-
զանձն ամենայն բարեաց, որպէս սա-
տանայ արար:

*

Աստուած զլիւրիւնս հրամայեաց մեզ,
այսինքն զհամբերութիւն, որպէս և ի
պատարագ՝ զխրագիւտ անատունս.
այլ որ ժլատն է՝ խնայէ և ոչխարին.
այսպէս և մեր համբերութեան, ևն:

*

Անվտ է որ բարկանայ ընդ թշնա-
մանողն. զի եթէ առ թշնամի ունիցի

զնա՝ չէ սլարտ բարկանալ, զի զգործ
թշնամութեանն զործէ. եթէ առ բա-
րեկամ՝ ոչ դարծեալ, զի բարեկամն
չկամի նմա չարիս. ապա ի մեզ է
չարն անհամբերութեան և հսլարտու-
թեան, վասն որոյ բարկանաւք:

*

Ցաւագարն մատամբ՝ մխիթարեսցի
խորհելով, եթէ վասն առողջ մատանց
չեմ բաւական զոհանալ զԱստուծոյ,
մըջալի եւս գրտրբէն:

*

Բարծցուք՝ ըստ Մովսիսի Խորենա-
ցոյ՝ ինքնին զպարկս մեր ի ճանա-
պարհ. զի որ գտանէ բեռնբարծն և
պատուադիրս, գտցէ և հրամայողս
ամենիշխանս:

*

Որպէս բարծումն հողմոց վնասէ ծու-
վուն, այսպէս բարծումն չարաց յաշ-

խարհէ՝ մեծ վնաս առբերէ արվարոց.
(բառնարով գառիթ համբերութեան):

*

Որք բացարձակ սիրոյ արժանի հա-
մարին զանծինս, աստուածամալ կա-
մին, զի Աստուած միայն կատարեալ
գոլով՝ ամենավերելի է:

*

Հրեշտակն յորդորելով զՏուրիս առ-
նուէ զՍառա ի կնութիւն, ասէր.
« Կարծեմ » որդի ունիցիս. կարծել
ասէր, զի Աստուած ոչ բացայայտ ծա-
նոյց նմա զայն, թէպէտ և ինքն ի վե-
րայ հասեալ էր իրիւն: Բայց մարդկի՝
և տգիտագոյնք մասնաւոր՝ ամենայնի
կամին սլատճառս տալ, և խելամուռ-
թիւն ցուցանել:

*

Ծշմարիտ խոնարհ ոչ ճանաչէ զամեն
խոնարհ, ըստ առաքինութեան, այլ

նուստ . ըստ այսմ՝ սուրբ կոյսմ ա-
սէր . Հայեցաւ ի խոնարհութիւն աղախ-
նոյ իւրոյ :

*

Տէրն աշխարհի որ կանո ունէր՝ ման-
կացաւ . իսկ մարդիկ մանկունք չունին
կանո . եթէ կամիցին տեսրք կամաց
լինել, կորուսամեն զմանկութիւն :

*

Որ ամբարնաւանէ վասն կատարե-
լութեան ինչ՝ զոր ունի, նոյն ինքն կա-
տարելութիւնն զահիւժ եղեալ նմա՝ ըս-
պամանէ և խողխողէ զնա չարաչար :

*

Որպէս ծուկն ոստնու ի վեր ի ցան-
ցէն և ի խոնարհ ի ծովն զերծանի,
այսպէս և մեր ի վեր յաստուածայինսն
տարցուք զվիստ մեր, և անտի ի խո-
նարհութիւն մեր իջցուք, որով զեր-
ծանինք ի ցանցէ դիւին :

*

Գազանաց ոչ ետ Աստուած եղչերս,
զի է մոցա զէն և ոյժ . իսկ անասնոց
հեզոց ետ, որպէս գառանց՝ մարտըն-
չել ըստ դիպաց . և մեզ հեզոց ետ Աս-
տուած զեղչիւր յուսոյ խոնարհութեան :

*

Երեք ազգք մութացիաց են . ոմանք
ճարտարաբանութեամբ մուրան, ոմանք
պարզաբար՝ « վասն Աստուծոյ, ասեն,
ողորմեաչիք » և այլք ձեռս եւեթ կար-
կառեն՝ կորացեալ զլիսով : Այսպէս և
աղօթողք, են որ ճարտարահիւս բա-
նիւք, են որ միջակ խմն, և են որ իրր
անխօս խոնարհութեամբ :

*

Խոնարհութիւն է լրումն առաքինու-
թեան սրբոց :

*

Մինչ խոնարհութիւնն Յիսուսի և Յովհաննու մարտնչէին, յարեաւ հնազանդութիւնն Յոհաննու և եղև ի կողմն խոնարհութեանն Քրիստոսի, և այնու որպէս երկուք ընդդէմ միոյ՝ յաղթեցին խոնարհութեանն Յոհաննու:

*

Որպէս ուղտ կեղակրի ի փրփրոյ զոր ինքն հանէ, նոյնպէս և ողորմածք որք առ ի ցոյցս մարդկան առնեն ողորմութիւն:

*

Որպէս մոմն ի հրոյ, և բարի գործք ի գովութեանց մարդկան հալին և ունայնանան:

*

Յանձն առ հարկւրապետն թողոյ զմի յառաքինութեանցն, այսինքն զա-

նարժան համարումն անձին, և ել առ Քրիստոս:.. (Ռոմ) վերջապէս երևի յաղթել Քրիստոսի, զի արգել գերլատոս ի մտանելոյ ի տուն իւր: — Իւրաքանչիւր որ որքան առաւել տարածէ զնաւատ և զոյս իւր առ Աստուած, ըստ այնմ և այնքան առնու յԱստուծոյ:

*

«Որչոյ մարչոյ ոչ գոյ տեղի ուր զլցէ զգլուխ իւր» • Ըարոյտկանապէս մեկնի՝ թէ նենգութիւն զիւին և ըարծրաթուիչ հպարտութիւն սատանայի որջնացեալ էին ի սրտի դպրին, և չմնայր տեղի զլիւոյն Յիսուսի ի նմա, վասն որոյ և չընկալաւ զնա յաշակերտ իւր:

*

Ի վերայ խոնարհութեան իւրոյ յաւել Տէրն մեր և զխաչն:

*

ԶՅոհան գովեաց Յիսուս յետ գնալոյ աշակերտացն, և զի մի՛ երեսուցատու թեամ աղագաւ գովել երեւիցի. նա և յուսում մեր, զի զոր գովեմք՝ բզգովութիւն մեր յականջս գովեցելոյն հասուցանել ոչ չամայցեմք:

*

Զխոնարիս սիրէ Քրիստոս, զի գամենայն զոր տայ նոցա Աստուած, ասեն՝ Աստուծոյ է և ոչ մեր. և ոչ լինին զողբ փառաց նորա:

*

Տեզք և խոնարհք են որպէս զբարակ կակուղ, և ի տեսանել զերկաթեայ ծանր գետակ նախատանաց և ցաւոց ձգեալ յինքեանս՝ տեղի տան և ի խորս կակրութեան սրտից իւրեանց թաղեալ շրջապատին, և ոչ բնաւ չախլախին, զի չեն կարծրացեալ հպար-

տութեամբ՝ որպէս զասակիս փայլունս, որք ընդ շօշափելն և բեկանին: Եւ որպէս ասրն կամ բամբակ մեծաքանակ՝ այնպէս թաղեն զգնդակն ի ծոց իւրեանց, զի և ձգողն որոնեալ ոչ գասնէ, այսպէս և խոնարհք զվիշտս, զոր և նախատողք որոնեալ՝ ոչ տեսանեն ի նոսա զցաւսն կամ զվիշտս:

*

Յանձն առնու (Քամանացին խոնարհութեամբ) և ստորասէ զինքն գոլ ուրպէս զշուն: ... Եւ այս էր մեծագոյն խնաստութիւն և զխոնարհաց զխոնարհութիւն. զոր եթէ ունիցի ոք՝ զամենայն ինչ ունի այնու, զի զամենայն զոր խնդրէ յԱստուծոյ՝ առնու: ... (Ըստ այսմ) ասէ Ոսկեբերանն ի դիմաց Քաւնանացոյն՝ առ Քրիստոս. Շուն կոչես զիս. այո՛ եմ. բայց զի քո եմ, ուրեմն կերակրեա զիս: ... Եւ Ս. Տեռնիստիս. Տէր իմ, զհացն բացասես տալ ինձ, ուրեմն սպրու զվիշտանս

տալ ստորասես. սորը ուրեմն զփըշ-
րանս:... Տես աստէն և զՏեսառն մե-
րոյ պատասխանին. Քանանացին զփըշ-
րանս հացին որոմէր, և ինքն զբոլոր
սեղանն և զշտեմարանս իւր՝ ի կամս
նորա թողու, ասելով, Եղիցի քեզ՝ որ-
պէս և կամիս:

*

Բրդեայ զնտակն որբան առաւել ու-
ժով զգեանի հարցի, այբքան առաւել
ուժով թուչի ի վեր: (Այսպէս և խո-
նարին):

*

Որպէս պատկեր մարդոյ երեւի ի
հայելոջ, այսպէս և իմն (Յիսուսի)
պատկեր և տիպ և կացութիւն՝ երեւի
միայն ի խոնարհս. ուստի յընդունելն
ծեր զխոնարհս, զիս ընդունիլ:

*

Ոչ երբէք լուսաւորիմք եթէ ոչ յայն-
ժամ՝ յորժամ առաջի նորա (Աստու-
ծոյ) ներկայացուցանեմք զկուրութիւնս
մեր:

*

Ուր եմք՝ ոչ համարիմք զմեզ գոլ
անդ, և ուր ոչ եմք՝ վարկամիմք զմեզ
զոլ անդ. վասն որոյ և Աստուած ոչ
բարձրացուցանէ զմեզ. զի ուր եմք
ըստ իրին՝ ոչ գտանէ զմեզ անդ:...
Խոնարհեցուցանելն զմեզ՝ է ի ձեռս
մեր. բարձրացուցանելն զմեզ՝ ոչ է ընդ
իշխանութեամբ և կարողութեամբ մե-
րոյի այլ կարողութեամբն Աստուծոյ:...
Ընդէր ուրեմն զայն՝ զոր կարես՝ ոչ
առնես, զի Աստուած բարձրացուցէ
զքեզ, և զոր ոչ կարես՝ յայն ձգտիս,
որով ի խորս անդնդոց զանավիժես
զքեզ:

*

Եթէ տեսանիցես զքեզ ոչ կարել
թուչել, խնդրես թեւս, այսինքն զշլ-
նորհս:

*

Ո՛վ թէ ո՛րքան մեծագոյն չար է
ստեղծուածոյն՝ ի դատ մտանել ընդ
ստեղծողին, և առաջի նորա չանալ
զինքն արդարացուցանել:

*

Մարդ լինի անհամբեր վասն այնորիկ՝
զի ոչ է ինքն յաչս իւր նուստս և փոքրիկ:

*

Զշնորհն՝ և զմեծ սէրն՝ զոր ունէր
(Պետրոս), զայն իբրու սեփական ին-
քեան համարեալ՝ յանձնապատաս
հղիւ. և այնու՝ ոչ ի տկարութիւն իւր՝
այլ յուժգնութիւն սիրոյն հայեցաւ, և
նամարեցաւ զայն իբրեւ ուժգնութիւն

իւր. և վասն այսորիկ անհնարին թուէր
ինքեան ուրանալ զվարդապետն իւր: . .
Որք ի ճանաչմանէ տկարութեան իւ-
րեանց պակասին, ի հասանել փորձու-
թեան և փտանգիմ՝ իսկոյն կործանին:

*

Մարդկային յօժարութիւնն և կամք՝
է որպէս զթոյն, որ ի խառնելն ընդ
խնդրեալ բարւոյն (յԱստուծոյ) և ողոր-
մութեան՝ թունաւորէ զայնս:

ԺԶ

ՆԱԽԱՆՁ, ԱՏԵԼՈՒԹԻՒՆ

Պարբ՝ յագում այն է զի և զմեանիս
լիբեանց ատեն, միբան եւս առաւել
գրարիս՝ որ ամնմանք են նոցա:

*

Այրեմք զայս՝ չար ի վերայ նոցա
դնելով, բայց մեք յառաջ քան զնոսա
այրիմք:

*

Ունայնախորհրն՝ յարդիս սնուցանեն
զհուր իւրեանց, նախանծոտք և դա-
տողք՝ ծծմրով:

*

Նախանծ՝ աչս ոչ ունի, ոչ ունի աչս:

*

Ոչ որ որ զայս դատե՝ չար համարի
զդատելն:

*

Հասարակ սովորութիւն է չարաց՝ զի
յորժամ գտանեն զարս բարիս և ծանօ-
թանան նոցա, իսկոյն սկստնին գործի և
միջոց չարութեան իւրեանց առնել զնո-
սա:

*

Անօրէնն հերովդէս ասէ. «Եկեալ եր-
կիր սպազից նմա». հանգոյն Յուդայի
երկրպագելովն տալ սպանանել զնա
գօրաց իւրոց:

*

«Ահաւարկիկ ի քում ականդ», ևն:
Ձի թէպէտ և այլ ինչ մեղս ոչ ունի-
ցիս, սակայն գերան անլրաւ դատո-
ղութեան կայ յաչս քո: — Եթէ շիւղ

X

ինչ յաչս մեր անկցի՝ ոչ կարենք տեսանել զգերանն. իսկ եթէ գերան կայցէ յաչս ուրուք, զիարզ զշուղն տեսանել կարիցէ :

*

Ալկք քան զմաւն բարձրացեալ՝ պատիւ դնէին Տեսուն իւրեանց ննջողի, իսկ ի գամաքի ամսատտ ալկք դպրաց և փարխեցոց՝ անհնազանդ լինէին և նեղէին :

*

Ի սիրտ չարախօսին կան մեծ եւս չարութիւնք քան զոր խօսին, և ի սիրտ բարի խօսողին՝ առաւել եւս բարութիւնք :

*

Որք յատելութեան ունին զորք, նորին մասն լցան խոտար թուի նոցա :

*

Չարն նախանձու ոչ ունի աչս և ոչ զչափ, ուստի և զամպիտէ՛ զուժողն իւր՝ ուր և իցէ :

*

Որպէս մետն մինչ ի նպատակն հասանէ՝ դադարէ ի թուչելոյ ընդ օդս, այսպէս և ատելութիւնն ըստ ինքեան դադարի, յորժամ՝ ատեցեալն ի վերջին թշուառութիւն ժամանեալ տեսանի :

ԺԷ

ԸՆԿԵՐՍԻՐՈՒԹԻՒՆ, ԳԹՈՒԹԻՒՆ

Աստուծոյ զմեզ ստորադրելու փառքս առ ի զգուշանալ թողու զայս ի մեզս:

*

Առաքիմութեան է՝ ի շահ այլոց գործել զգործ՝ որ չիցէ մեզք և ոչ ընդդէմ՝ պատուիրանաց եկեղեցւոյ:

*

Նախատեսողք ստուգապէս թէ՛ մըշմարտիւ և անկեղծութեամբ զիրեար սիրեմք որպէս զանձինս . և ոչ այսչափ միայն, այլ և առաւել աներկբայ լիցուք թէ՛ սիրելիք քան թէ՛ սիրեմք . վասն զի սա է որ խորարմատ առնէ զսէր, յորմէ ոչ միայն առատագոյն՝

այլ և համեղագոյն պտուղք սիրոյ ընծային:

*

Բարի սիրեցելոյն՝ է սիրողին եւս:

*

Չամարգուս մեր սիրեմք, ծառայեմք և աղօթեմք առաւել քան այլոց, քանզի այսպէս յառաջանայ զարգացումն ուղղափառութեան, և այսու լինի սիրապէս պահպանութիւն պատուիրանին սիրոյ:

*

Ոչ յուսամք յողորմութիւն և յօգնութիւն այլոց, այլ յայն՝ որ տայ կերակուր ձագուց ազաւուց, պարգևեացէ մա եւս առատապէս զպէտու ժողովելոցն յանուն նորա:

*

Եթէ որ սիրէ զայլս՝ որչափ պարտն է, և զոմն առաւել քան զայն, ուղիղ է սէրն:

*

Եթէ կարծեօք և եթէ ճշմարտութեամբ դատել, երբ ոչ են պարտաւորեալ ընդ դատաստանօք, մեղք են:

*

Քարոզչին պարտ է լինել որպէս փող Աստուծոյ՝ ձայնական գոլ, զի Աստուծոյ միայն է վարժուցանել զհոգիս ի բնոյ մեղաց. վասն որոյ չէ պարտ մտա կասել եթէ անպտուղ լինին բանք իւր, կամ այլք քալին զշէնս իւր, կամ հաւանեալքն թուլաման, ևն. այլ համակամ լինել ընդ Աստուծոյ, աղօթել վասն նոցա, համբերել վշտաց և մանաւանդ հալածանաց: Եւ ի շահելմ՝ զամենայնն Աստուծոյ վերագրել, զի մի՛

վառաց նորա զողք երեւիցին: Համարեացին զամծինս մշակս, որք միայն միտ զենն հրամանաց տեսն, ոչ ինչ վարանելով ընդ ես վատտակոց իւրեանց:

*

Յակոբ ասէր ցեսա. « Տեսի զերեսս քո իբրեւ զերեսս Աստուծոյ » . քանզի ներեաց . այսպէս և միք զրեսցուք զմերոցս:

*

Ստեփաննոս ներողամիտ աղօթիւքն զՊօղոս շահեցաւ:

*

Քաղաքավարութիւն որպէս մեղր՝ սիւռնալ ծածկէ զլառնութիւնս այլոց:

*

Առ ի՞նչ պատուիրէ սիրել զինքն՝ որ անկարօտն է սիրոյ. — որպէս զի յու՛

նայնասիրութեանէ ազատեցուք զսիրտ
մեր :

*

Ճշմարիտ սէրն զկատարելութիւն սի-
րողին ցուցամէ և ոչ զսիրեցելոցն :

*

Պարտական եմք զայն ամենայն բա-
րի զոր պահանջեմք յայլոց՝ առնել այ-
լոց . ապա թէ ոչ՝ որպէս զաւագակ աշ-
խարհի համարիմք... խակական աւագակ՝
ոչ միայն զաւառի, այլ բոլոր սինգերի :

*

Ոչ որ կարէ զինքն ամենդադրել,
այսինքն ասել թէ ոչ կարէի լինել ողոր-
մած և վասն այնորիկ ոչ եղէ . քանզի
որք ունին զիմն, թէ բազում իցէ և
թէ սակաւ, ըստ կարեաց իւրեանց
կարեն միշտ հաղորդել կարօտելոց . և
որք ոչ ունին, կարեն կտամը՝ զի եթէ
ունէին՝ հաղորդէին :

Ողորմութիւն՝ մամն աղաւոյ տա-
պանին նոյն... ելեալ ի մէջ՝ բերէ մեզ
զճիւղն յուսոյ, խնդութեան, խաղա-
ղութեան և մշտնջենաւոր փառաց :

ԺԸ

ԱՂ.ՔԱՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ, ԱԳԱՏՈՒԹԻՒՆ

Եթէ մեր սողքատաց խնամ տար-
ցուք, Աստուած զպէտս մեր լիուլի հո-
գայ :

*

Մի՛ խորէք գտուես, զի ընաւք պատ-
կերք են Քրիստոսի և զին արեան հորա :

*

Իմաստասէրքն հինք՝ յետ բազում
քննութեանց վճռեցին, թէ երջանկա-

զոյն է վիճակ անկարօտ աղքատի-
խակ որ կարօտ է առուրն պարենի կամ
աւելի քան զկարենորն ունի՝ թշուա-
ռական համարեցաւ: Բայց Քրիստոս
նախամեծար արար զկարօտեայն և
ի կարենորաց:

*

Հասարակ կարծիք է առ իմաստունս,
թէ պատճառք մեծութեան Հռովմայե-
ցւոց եղին հնարք աւագանւոյն, որք ջա-
նային զգանձ հասարակութեան միայն
ճոխացուցանել, անփոյթ արարեալ զի-
րեանցն. որով և ինքեանք ճոխացան
ի հասարակութենէ և տեսարք եղեն
աշխարհաց. իսկ յորժամ միապետք
կարգեցան, զանձք յարբունիս ժողո-
վէին, վասն որոյ տառապանք զհա-
սարակութեամբն անկանէին և աշխար-
հիւն քակտումն լինէր: Այսպէս և ի
միաբանութեան, ջանք օգտի հասարա-
կաց՝ հաստատեն զհա, իսկ առան-

ձինն շահասիրութիւն՝ եղծանէ զհասա-
րակաց և զիւր բարին:

*

Պերճաբանութեամբ ոչ ճոխացուցի
զշարադրութիւնս բանից իմոց, ոչ այն-
քան վասն անբաւականութեանս և
սակս խնայելոյ ժամանակի, որքան
վասն այսորիկ՝ զի մի՛ զուցէ զիմա-
ցուածս բանից ի ձեռն պերճախօսու-
թեան խրթնացուցեալ և այնու մտաց
իմաստնոց զմայլեցուցիչ եղեալ, զհամ-
բակագոյնս՝ ի բուն խնացուածոց բա-
նիցն Քրիստոսի զրկեցից:

*

Յայս իսկ է զի սերմն բանին կե-
նաց որքան կարէ պտղաբերել յան-
դաստանի աղքատութեան, ոչ կարէ
զնոյն յանդաստանի վարթամութեան:

*

Առաւել զգաս զկսկիծ րաժանման
ի մամհնայէ քան զճանրութիւն շրջ-
թային ագահութեան, որ է ի կանս
քո և տանջէ զքեզ: ... Առաւել տան-
ջիս եթէ հանցես դրամ ի քսակէդ առ
ի տալ աղքատաց, քան թէ զսիրտդ
հանէիր ի ներքուտ՝ զհարկաւոր քեզ
մասն ներքին: ... Որդիք մեծատանց
վատնեալ յանառակութիւնս՝ զգան-
ծեայն ի հարց իւրեանց, նա և զպա-
տառիկն խնայեցին տալ վասն հոգւոց
հարց իւրեանց:

*

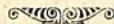
Տէրն մեր ասէ. « Առանց իմ ոչինչ
կարէք առնել » . իսկ աշխարհս ասէ .
« Առանց արծաթոյ ոչինչ զործ յառա-
ջամայ » :

*

Այոքիկ երկու խայթոցք, այսինքն
Սէր և Երկիւղ, միշտ պատառտուն և
խոցոտեն զմիտս վարթանաց և իշխա-
նաց . և ոչ թողուն զի միտք նոցին
հայեցի արծակարար առ իրս աստուա-
ճայինս և հոգեւորս:

*

Այր առազակաց լինի եկեղեցին Քրիս-
տոսի՝ յորժամ եկեղեցականք միայն վն-
րահայեցմամբ արծաթոյ ծառային ի
նմին , և կատարեն զխորհուրդս եկե-
ղեցոյ և կամ քարոզեն, և ոչ կամին
ծրիարարս առնել զայնս:

ԺԹ

ԿՐՕՆԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆ, ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Կրօնաւորութիւն՝ է բացատրութիւն
ունենլլ:

*

Հաւասարք ընդ երրորդի հաւասարք
գոյով ընդ միմեանս, մարթի յօրինակ
ընծայել միութեան ընդ Աստուծոյ և
ընդ մեծաւորին:

*

Որպէս ստուեր շարժի այնու՝ որոյ
է ստուեր, և հնազանդն այնուիկ՝ որուս՝
է հնազանդ:

*

Եզն և գոմէշ կապով սնանին և
կեան, ի նոյն կապ տեսեալ զմմանիս.
գազանք արծակատուն եւ և ի կապոյ
մեռանին. — օրինակ հպատակ և ինք-
նագլուխ մարդկան:

*

Անկ է կրօնաւորաց միշտ մահա-
ցուցանել զանձինս, և միշտ հետելի
ձայնին Քրիստոսի, «Ա՛ռ զխաչ քո և եկ
զկնի իմ »:

*

Կրօնաւոր՝ սր չունի տենչ վառ յա-
ռաշարժումութեան և համապագօր մե-
ռելութեան, քայքային գործք նորա:

*

Սովորութիւն՝ որչափ գարշելի իցէ և
չար, նոյնչափ և զամօթ և զպատկա-
ռանս ի բաց մերժէ:

*

Հնագանդութիւն կրօնաւորի ընծայեալ
առ կրօնս՝ փոխանակ ողորմութեան է
սուելոյ առ աղքատ:

*

Աղքատութիւն (կրօնաւորաց) է որ-
պէս զնիւն: Հնագանդութիւնն որպէս
զորմունս. իսկ Ողջախոհութիւնն որպէս
զառաստաղ և զծեղուն տանն. որոյ
պատուհանք են խոնարհութիւնն, որով
ընդունինք զոյս երկնային շնորհաց. և
դուռն է՝ ճշմարիտ և ուղղափառ հա-
ւատքն. իսկ պահպանութիւն կանո-
նաց կրօնին՝ որպէս զգարդ և զկանո
տանն:

Ի

ՈՂ, ԶԱՄ ՈՒՅՈՒԹԻՒՆ

Շիշ զխրաբեկ է ողջախոհութիւն:

*

Այնչափ ատելի է Աստուծոյ անմա-
քրութիւն, զի և զստուեր նորա զսկըզ-
րնական մեղս՝ չկտնեցաւ տեսանել ի
մայր Ուրույն իւրոյ:

*

Սուրբքն սրտիւք՝ են հանգոյն մա-
քուր աղբեր, որ ըտըրովինք չունելով
յինքեան վրդովումն ինչ, միշտ ըղխէ
Նուրս մարուրս և բարեհամս:

ԻԱ

ԱՂԹԹՔ ԵՒ ՊԱՋՔ

Առանց աղօթելոյ՝ ոչ զլուսաւորութիւն շնորհաց և ոչ զլուսաւորութիւն փառաց կարենք բնդունել ... միայն յաղօթելն լուսաւորինք:

*

Աղօթքն խնդրէ, բայց պահքն արդիւնաւորէ և առնու:

ԻԲ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ

Խաղաղութիւն սահմանն և եզր է ամենայն առաքինութեանց. վասն որոյ ասէ Սաղմոս, « Ո եղ զսահմանս քո ի խաղաղութեան »:

ԻԳ

ԲՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍ

Բնութիւնն զոլով մախազաղափար արուեստին և արհեստն հետեւող բնութեան, ոգրտն և յաւագոյն իցէ հետեւողն՝ ոչ կարէ հաւասարիլ այնմ՝ որում հետեւի:

Ի Դ

ՄԽԻԹԱՐ

ՅԻՆՔՆ ԵՒ ՅԱՇԱԿԵՐՏՆ

Քանիցս լսեմ և տեսանեմ զչանս մերագնէից յիմաստս բանի, արծարծի հոգի իմ որպէս զնահապետին Յակոբայ... և ասեմ. Տեսից զագգն իմ, զնորարողորոջ վարդապետս նորոս վսուռեալ ի սէր իմաստից և հասկացման սուրբ զրոց, հանդերձ բաղձանօք մանաչելոյ զճշմարտութիւն՝ ոչ միայն յիրս ընութեան, այլ և հաւատոց... և մեռայց:

*

Լաւ համարիմ վնասիլ, քան սուր ի զգուշանալ՝ թողուլ զայս ի մեղս:

*

Կիրք և հալածանք և զրուարտութիւնք իրրեւ հարկ իմն են մեզ:

*

Խուզ իմ՝ փոքրիկ, շողմ որպէս զբոց ցոլանայ ի հանդիպակաց մարագէն՝ և այնպէս տապալէ, զի եթէ էի միտ՝ եփեալ լինէի. կարօտք եմք հողմոյ, զի ոչ շնչէ այլ՝ քայց հարաւ վնասակար: Դէմք իմ սկարսցան ի պահոց և զոյն երեսացոս այլագունեալ է ի հոտոյ սոլոյն և խտտորոյ: — (Ի Հոսիմայ գրէ):

*

Երեք ամիսք են զի խնդրէի պարապ կարելոյ սաւան զվերմակաւս, այսքան ստէպ զտիւ և զգիշեր աշխատել և քայլել անհանգիստ և սրտադող լինել՝ ոչ էր զիպեալ ինձ: — (Ի Հոսիմայ):

*

Ձամխս երկու անխնայ աշխատեցար,
որպէս սերմն բարբի սերմանելով, և յե-
րկու ժաման հասունացեալ հնծոցն՝ համբա-
րեցան: — (Վասն դատիկն ի հաովմ):

*

Ես ոչ երբէք ընկալայ յայլոց գո-
ղորմութիւն, յորժամ ոչ գոյր որ յայր
պէտս ծախիցեմ. նախ ջան եղի ստա-
նալ անծինն միաբանութեամ մերոյ, և
ապա որչափ ի ծախս նոցա պէտք էին՝
զայն հոգայի: Վասն այսորիկ ոչ իմիր
այնպէս վրէժխնդիր և նախանձաւոր
եմ, որպէս զբանս ժողովեցայ կրօնա-
ւորաց երբ չիցեն նոցա պէտք. զի մեծ
վնասուց առիթ է այն: Վասն որոյ որք
յես վախճանի իմոյ մտանելոց են ի
կրօնս յայս, եթէ կամիցին զխտի ըզ-
հանոյս իմ և զընդդէմն կամացս և
հանոյիցս՝ որում քինախնդիր եմ յոյժ,
ահա լուիցեն զոր ասեմն այժմէն. ոչ

ինչ այնպէս ատելի է ինձ որպէս ժո-
ղովել զբանս առանց պիտոյից, և ոչինչ
այնպէս ակտրժելի, որպէս ի բաց կալ
ի կուտեցայ զբանս: Արդ՝ որք կամիցին
զհետ իմ գալ և զհանոյս աչաց իմոց
առնել, պահեսցեն զայս զոր ստացի-
քանզի ժողովել զբանս՝ զբազում կրօնս
արկ ի վնաս և ի թուլութիւն:

*

Մեր տպագրեցար և տպագրեսցուք
գրեանս, ոչ ի շահ զբանոց, այլ յօ-
գո:տ ազգին:

*

Անձանց միաբանութեան մերոյ յա-
տուկ իմն եղև չարախօսիլ և զրպար-
տիլ: . . . Չարախօսք՝ կրկնացանկիր և մի-
ջապարխօսք են միաբանութեանս, զի
նոքօք ողորմի մեզ Տէր և ամբացու-
ցանէ զմեզ: — Բերանք նոցա խողո-
վակք են զթութեան Աստուծոյ ի վե-
րայ մեր: — Փշեայ ցանկք են որ ար-

գելում զմուտս զազանային դիւաց ի մեզ: — Են լեղի ձկան աչաց Տորի-
թայ, որ թէպէտ սակաւ մի մորմոքե-
ցուցանէ, ապա լուսաւորէ:

*

Ոչ յաջողեսցի վնասել հասարակու-
թեանս՝ առանց թոյլառութեան Աս-
տուծոյ. քարի է որ յԱստուծոյն է. իսկ
որ ի մարդոյ՝ թէ և առ ժամանակ մի
թուի եղծանել զհամբաւ, այլ Աստուած
փառաւորէ զեկս իրին:

ԻԵ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԴԷՊՔ

Տեսեալ Մխիթարայ զմանկունս իւր՝
զի ի տիղմ՝ թաթաւեալ զարմատս տըն-
կոց՝ ապա տնկէին, Այսպէս, ասէ,
և զառաքինութիւնս ի սիկ խոնարհու-

թեան թաթաւեալ՝ տնկեսջիք ի սիրտս
ձեր:

*

Տրտմութեամբ զմայր ի կոչումս՝ վա-
սըն ընդվայր ժամանակին ծախելոյ, և
ի դառնալն՝ ընդ աշակերտս իւր խո-
սէր քանս հոգեշահս զի մխիթարեսցի:
Քանզի կորուսի, ասէր, զժամանակն և
ոչինչ դիւր գտի, քայց այժմ՝ ի խօսելս
ընդ ձեզ:

*

Բազում անգամ վաստակարեկ լեալ
զբաղանօք՝ գայր խօսել զհոգեւորս,
սրպէս զի, ասէր, դիւր գտից:

*

Տայր ողորմութիւն ամենայն խնդրո-
ղի, թէպէտ և որ կրկին յաւուրն
խնդրէր. և եթէ չգտանէր զբամ սու-
ձեան, տրտմէր և յիշէր ի տան ատէպ՝
զի վրիպեցաք յողորմութիւն սուներոյ:

*

Ի զանգատել իշխանի ուրուք առ Մխիթար, թէ մեք դառն քան զձեզ չարչարիմք, սաէ . Աստուծոյ բաժանեալ է զվիշտս ընդ ամենայն մարդիկ . այլ խտիր այս է . զի մեք կրօնաւորքս ի ներքոյ սեաւ զգեստուս կրեմք զնոսին, դուք ի ներքոյ ծիրանեաց :

*

Ի զարմանալ ուրումն , զի ի քսան ամս բնակութեան հարց մերոց ի Ս . Ղազար՝ չէր ոք մեռեալ, սաէ . Բանգի սակաւապէտ կենօր շատամամք :

*

Ի նորոզել զսենեակն՝ տայր նկարել խաչս բագում, և սաէր . Այդոքիկ նըշանք են խաչից զոր մեծաւորք բառնան . յաճել աշակերտացդ իմոց՝ յաւելում և գտաս :

*

Առ չունելոյ փոխնորդ զգեստ , ի զիշերի նստեալ կարէր , և ձեւէր զհասնդերծս իւր :

*

Տեսեալ երբեմն Մխիթարայ զի աւել ամէին ի սրահի , ձեռն արկ և ինքն օգնել նոցա . սրսկէր ջուր և աւել ամէր խոնարհ կերպարամօք :

*

« Գերյարգելի Արքանայրն մեր՝ որոյ համբաւն սփռեալ և տարածեալ է ընդ ամենայն աշխարհս Հայոց և Յունաց , և իմաստութիւնն յայտ է ի զրոցն նորա տպագրելոց որք տարածեալ են ընդ ամենայն տեղիս » : (Յովն . Կորնտ) :

Օ Ր Օ Ր Ք

ՄԵՒԹԱՐԱՅ ԱԲԲԱՆՅՕՐ

Ի ԴԻՄԱՑ ՍՐԲՈՒՆԻՈՑ ԿՈՒՄԻՆ ՄԱՐԻԱՄՈՒ
ԱՌ ՄԱՆԿԱՑԵԱԼ ԱՍՏՈՒԱՇՈՐԴԻՆ ԻՐ

Նընչեան որդեակ քաղցր և ամոյշ,
Հանգիլք քընով, և սո՞ւ քեզ ոյժ.

Օր օր օր օր օր օր օր,
Աստուածորդւոյս իմ օր օր:

Դու որ յերկինս անիւ պատուիս,
Զեռամբ իմով ատէն պատիս.

Օր օր:

Երկինք չէին քեզ բաակլան,
Բայց ես եղէ քեզ կայարան.

Օր օր:

Զքեզ որ ձեռքն իմ արդ շօշափեն,
Դասք հրեշտակաց անիւ պատուեն.

Օր օր:

Դու որ ձեռամբ զաշխարհս ունիս,

Կալնուս զըտտինս իմ և դիխս.

Օր օր:

Աշխարհս բոլոր ի քում ձեռին,
Եւ դու բոլոր յիմում ձեռին.

Օր օր:

Երկինք աթու են քեզ և կան,
Երկիրս ոտից քոց պատուանդան.

Օր օր:

Բայց արդ բազուկն իմ աթու քո,
Բարձք իմ պատուանդան ոտից քոյ.

Օր օր:

Յաստուածային շըրթանց որդւոյս
Մեղըր կաթեն համբոյրքն հոգւոյս.

Օր օր:

Մինչ համբուրեմ զաստուածորդիս,
Բազմօք շնորհօք լնանի հոգիս.

Օր օր:

Մինչ համբուրիմ յաստուածորդւոյս,
Բըղտին ի յիս պարգևք և լոյս.

Օր օր:

Զայն զոր ծընայ՝ պաշտեմ հոգւով,
Եւ զոր պաշտեմ ծընայ մարմնով.

Օր օր:

Պաշտեմ զի ան է Աստուած իմ,
եւ համբուրեմ իբր որդեակ իմ.

Օր օր:

Մանուկ փոքրիկ՝ Աստուած անհուն,
Քաղցրիկ որդեակ իմ կաթմասուն.

Օր օր:

Դասք երկնայնոց յառաջ մատիք,
Երգել զքնարեր երգ անուշիկ.

Երգեցէք օր օր օր օր,

Աստուածորդւոյս իմ օր օր:

Ո՛վ սերովբէք թևասքօղեալ՝
Հանդէս որդւոյս ըզձեզ սքօղեալ,
Երգեցէք օր օր:

Քերովբէից դասք սրբրագոյն,
Երգեցէք զերգ ձեր քաղցրագոյն,
Երգեցէք, օր օր:

Դասք աթոռոց՝ արդ հանգուցէք
Զտէր ձեր մարմնով նընջեցուցէք,
Երգեցէք օր օր:

Ո՛վ տէրութիւնք՝ տիրողին ձեր
Բերէ՛ք ըզքուն գուարթարեր,
Երգեցէք օր օր:

Դասք պետութեանց, պետին ձերոյ
Պատրաստեցէ՛ք ըզնիւթ քընոյ,
Երգեցէ՛ք օր օր:

Իշխանութեանց հոյլք, պար առէք
Շուրջ զօրոցիս և երգեցէ՛ք,
Երգեցէ՛ք օր օր:

Դասք զօրութեանց դուք, հըսկեցէ՛ք՝
Նընջելոյ տեառն ըսպատեցէ՛ք,
Երգեցէ՛ք օր օր:

Հրեշտակապետք, յառաջ մատիք,
Հաւարեցէ՛ք որդւոյս ծաղէկ,
Երգեցէ՛ք օր օր:

Հրեշտակաց դասք, զծաղկունս բերէ՛ք՝
Շուրջ զօրոցիս այս սըփոեցէ՛ք,
Երգեցէ՛ք օր օր:

Սուրբ Յովհաննէս մանկիկ քաղցրիկ,
Շարժեալ զօրոցդ այդ հանդարտիկ.
Երգեալ դու օր օր օր օր,

Աստուածորդւոյս իմ օր օր:

Մի՛ ըարծրագոչ ձայնիւ երգեր,
Այլ քաղցր երգեալ և հանդարտ լեր.
Երգեալ դու օր:

Միմչ է նընջեալ մի՛ համբուրեր,

Մի՛ ի քրնոյ զարթուցաներ,
Երգեա՛ն դու օր:

Նաև զոտս իւր մի՛ համբուրեր,
Այլ օրելոյդ ուշադիր լիւր:

Երգեա՛ն դու օր:

Այժմ ո՛չ է ժամ քեզ խայտալոյ,
Զորդուով իմով խանդաղելոյ:

Երգեա՛ն դու օր:

Յորժամ զարթնու ի քրնոյ իւր,
Յայնժամ խայտան ցրնձան ընդ իւր:

Երգեա՛ն դու օր:

Այժմիկ համբեր որքան նրնջէ,
Զի մի՛ զուցէ նա զարթիցէ:

Երգեա՛ն դու օր:

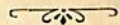
Յորժամ զարթնու՝ յայնժամ սիրեան,
Զոտս և ըզձեռս իւր համբուրեան,

Երգեա՛ն դու օր:

Այժմիկ լըռեան ի յօրելոյ,
Զի է ի մէջ խորին քրնոյ:

Այլ մի՛ երգեր օր օր օր,

Աստուածորդայս իմ՝ օր օր:

10

W.D.

W.D.

0023441

2 013 5929

« Ազգային գրադարան

NL0023441

